

APÁINK ARCÁN

*Itt Erdélyben a suvadásos dombok
a férfiakban éjjel mélyre szállnak,
reccsenve nőnek meg a pofacsontok,
s a vízmosásos szemekben az árnyak*

*nézik, nézik évezredek hosszan,
hogy a türelem partjain milyen erdő ég el.
Hiába kenték be a füves rétet
jelszavakkal és piros borjúvérrel,*

*mert felzúg makacs hajuk az éjben
és erdőtűzként világít,
forradalmas-szép arcuk foszforeszkál,
hogy megleljük az utat hazáig,
fiúk,
fiúk, viháncoló csitkók a vad szelekben,
ha netalán az úrig nem sikerül szállnunk,
s e rögzös földre mégis visszatérnénk,
csak lábujjhegyen, halkán!:
apáink hűlő, drága arcán járunk.*

HÚSZÉVESEN

1

Panyókára vetett kabáttal
jöttem közétek; vonjátok végig
ujjatokat vékony bordáimon,
s felszakad
forrón
s meztelenül

a dal –

a pubertás pirosfülű csodáit
kinőttem; két évvel ezelőtti
álmaim már horzsolják vállam,
apám vágyaival traktál,
ingeit elhordom – –

Tüzeim tisztulnak: már záporban
is égek, van egy szerelmem,
kicsit emberré tett, s mert
véle sem csalnám meg ezt
az emberséget: tiszta maradok,
mint esőben a csók –

Kinőtte már a Kor a pubertás
tágranyílt-szemű csodáit,
összehúzott szememben szúr
a lobogás: felelősen élni ezért
a Húsz Évért

húszévesen –
aki így lobog ma,
akár ősz fővel is,
kortárs énvelem –

Panyókára vetett kabáttal
jöttem közéték, vonjátok
végig ujjatokat vékony
bordáimon, nem kértem már
kell vagy nem kell dalom

be nem gombolkozom!

Érzélgős levelek az arcomba lesnek,
fonnyadtak, tikkadtak –
    könnyeket keresnek –
Ó, hogy belerúgnék!
Hallasz, nagyapám?

Hát nem volt elég
    mord köve e földnek,
alá kellett buknod
    üszkös csontnak-kőnek?
Kár volt szakadt körömmel
    kapaszkodni fényre,
hogy csak gondolj egyet –
    s vissza a gyökérre!
Föld, Föld – e szót
    mennyit ízlelgetted!
Na most aztán végre
    szádba is vehetted!
Virágok és férgek
    marakodnak rajtad,
s meg sem rezdülsz, hogy fent
    újbúzáat aratnak... –

*

Üss meg!
    lépj rám!
Ne hagyd, hogy gyalázzon e ribanc,

ki sosem tanulja már meg:
mi az: – könnyökkel a harc!

Hát mért kél e gyermeknek
káromkodni kedve?

Felhorzsoltsz álmokkal
hányszor feküdtem le?
Hányszor nyúltam el már
rothadt szalmazsákon
Hányszor éreztem
az önzést e világon?

Lásd, nehéz, nagyapám,
könnyezni is nekünk,
kik téged (s könnyeid)
könyvekből ismerünk.

Összeraklak halkan
virágból és sárból,
egy marék homályból
meg egy fénysugárból.

Érzem, te is átgyúrsz
egy cikkanó ívvel –:
amint világra látsz
tisza szemeimmal!

HAZATÉRÉS

A szülőföld ölébe felkap.
Csucsujgat: megjöttél szentem,
Zavartan kabátgombommal
babrál, s kicsit meglepetten
tapogatja ki azt az egykori
gyermeket bennem.

Neki ad enni. Nógatja: játsszék!
Kóré-muzsikával duruzsolgat.
Örök anyai kérelemmel
adná kezébe csörgőnek a Holdat.

Ó, hogy menne is a gyermek
játszani, játszani – végre!
Rajzosra söpört udvarokban
pitykét röpíteni az égre,
hintázni vaskérgű fákon,
csengő füvekre leborulni,
hunyóban, titkos pincemélyen
pici lányokkal összebújni...

...késő. Elmúltak mind,
amik voltak.
Nagyapám féltő térdein is
nyirkos gyökerek lovagolnak.

S mégis, minden konok
ködökön átég
valami nyugtalan,
vékonycsontú játék.

Az űz és az hív megtérni rendre,
apró pofonokat osztó
óvó szerelemre,
dérrel, derűvel
mindig fényre állni,
szívdobogásnyi csöndben
ismét egygyéválni,
ó, hogy csitítatlan nőne föl az égig,
ahol csak a szelek
hús csókjai érik –!

DÉL

A zörgőfűben elheversz és – ennyi.
Arcodra ég hull,
lélegzeted egy kicsit meglebbenti
sarkát, hogy érezd, milyen súlytalan.
Fejednél ejtőernyőt nyit a vadkapor,
beléfogódzik a Föld
s már lebeg,
nem zuhan.

JÓ FÉRFIAK

Jó férfiak –úgy ötvenévesek,
mi virrasztanánk véletek,
mikor a párnahaj alól
dobhártyáton riadót dobol
a puskaropogás.

Mert indigókék éjszakákon
átüt még a múlt...

S felködlő csataterék már
az izzadt homlokok,
lövészárokká tágul
minden ráncotok;
szuronyként peng a hajsza
a halánték fölött,
melyen a puska is lassan
s szürkén megkötött.

Jó férfiak, én mondom, meglehet,
hogy virrasztanánk mi is veletek,
de másfajta álmod szabtak,
másfajta háborút
arra, kinek most kezdődik
még a múlt.

Bensőbb csatateret
a homlokok alatt,
hogy simítsuk hitté
itt bent a ráncokat.

Puskaport a hitnek,
de ne fojtsa a füst,
mikor lobban szemünkben,
mint izzó vadezüst.

S ebben már fegyvertársak
lennénk véletek,
jó férfiak – úgy ötvenévesek.

VALAKI ITT ÉL

Már csak csillagzászlókat
lobbant az éj
lent az utcavégen,
hová a Nappal együtt reggel
pirosan bevonult
a Május.

A tér kövezetén
feszül a fény –
nyugvóra tért házak
faláig gurultak
a hólyagos árnyak.

Zsibongó csend.

A szilvakék éjben
morajlón szépen
szivárog fel
a mélybehullt, forró
lábdobogás;
hallom az ázott
elszórt virágok
ébredő-éledő
halk moraját.

Valaki itt él,
ingerli, hajtja
a mélybehullt ritmust
vissza a Napra,
kókadt virágok
vörösen, kéken
gurulnak vissza –,
ringnak a réten –:

életerős dobogást
lobogást
nem temethet
ez a föld.

HARANGOK

Mert tűzvész és árvíz e várost
már rég nem pusztította, s lakói
messziről közelgő veszélyt szimatolva
sem kapaszkodtak fel rájuk –,
egy reggelen porba omlottak a tornyok...

Azóta elszabadult, barna harangok
konganak az öblös levegőben,

s nem hallja őket senki – –

KIZÖLDÜLT EKESZARVAK

Azon a reggelen kizöldültek a kertsasok...
s az ekeszarvak is kizöldültek.

Megrázta magát a föld
s az emberi verejték
százados gyöngyei
csengve gurultak az ekevasakon –

Egy asszony maroknyit hazavitt belőlük,
s a kemencét megtapasztotta.

ŐSZI SZÉL

Bűvölő

Fújj, szél! – indulj most át a kerten,
sziszegve, napraforgók lámpái alatt.
Kúszik felém az éjben a krumpliinda szára,
ne hagyj, hogy megkötözzön nyíló álmokat.

S kihűlt nyarak tüzével a csipkebokrot gyújtsd fel,
a kökényízű éjben izzon már föl a som,
csattogó vadvizeknek magánya égre keljen
belőlem nyíló csöndes, denevér-szárnyakon.

És simogasd az öklöt, amelyen álla nyugszik
a tűnődő parasztnak – eres, megfáradott.
Mint magvaváló szilvát, úgy bontsa ki most is
a hajnalok gyomrából a lüktető napot.

Szél, ó, szél, ne hagyj, hogy puha kóca
a nyugalomnak befőnjön mindent, ami él –
Süvíts át rajtam, s röpíts fel a Holdba,
te puha-vad és szelíd őszi szél.

Áramlások

Mozdulnak a kihűlő kertek, sápadt
paprikák, karfiol-gyöngyök úsznak az
őszi huzatban; érzik a fák is, a bokrok

a giz-gazok csípős füstjét, mélyre
lenyúlnak a sótlan földben a csontos,
nagy gyökerek, – s tova leng, tova leng
koronájuk. Szállnak a magvak a szélben:
a bőség szapora holdjai szállnak,
a csipkebokor kivilágító csöppnyi
bolygórendszere éjbe kering; – árad az
ősz, áramlik a szélben, magvak és álmok
gyomirtó lángok
elmúlást hessentő hite szerint.

Szőlőszem

Egy szőlőszemet itt felejt a szél is.
Áttetsző-könnyű szőlőszem vagyok.
Bőrömön fény gyúl, legbelülről mégis
arcomat mossák hűvös záporok.
S borzongó, szomjas ujjak jönnek értem,
nyirkos magányon szétfoszlik, ahol
kiforr a némán erjedő nagy éjben
a csönd, a szó, a béke és a bor.

NE HIGGY...

Ne higgy a füvek, a fák,
az erdők csendjének.

Fesztes moccanásokban
élnek,
s ha mélyet lélegzel,
belülről érzed
növényeszeik –

Ne higgy a tárgyak
suta csendjének
Harsány mozdulataid
bennük égnék –
és bennük álmaid.

A verejték csillogása
az aszfaltban,
kemény körmök nyoma
a fölépült falban,
sárga tengeriben
fényes kapák láza:

átsüt rajtuk csöndben
kezéd moccanása.

Vigyázz minden tárgyra,
óva gyúrjad-bontsd:
Halálod után még
fölszibzik a holdat –

CSAK CSEND NE LEGYEN

Hallgatag hajnalok tömbjéből kipattanó
vékonyka hangok, áradatok a rétek
csillám partjain, csendüljete
margaréták tányérain a zümmögő virradatban;
hársak, hangoló utak xilofonjai,
szólaljatok, ha végighúzza rajtatok
rózsaszínű ujját a reggel.

Kutak, ó, kerek, gémes kutak,
nyikorogjatok; vödrök, a mélység
csobbanó ingereinek bólogassatok:
cserepek, ti csip-csup cserepek
az álmaim felett,
csattogó szárnyak legyetek,
fölröpítsetek!

Harsogjatok leffegő fenőkövek a kaszaéleken,
tömpe üllők a kalapács alatt,

...embereim, ó esengve kérlek,
adjatok nekem egy cséplőgépet,
zümmögjön nekem,
vonítson nekem!
csak csend ne legyen!
csak csend ne legyen!

Mert itt a csendnek csönd az ára,
mint boglyák alján a nyirok; sárga,
a gondolat benne illó, vékony,
mint futóhomokon a keréknyom.

Aki itt él, az mind így éljen:
lobos idegekkel fogózva a szélben,
ne hagyja, hogy a lomha nyugság
gyapjas juhai elringassák.

Legyen fenséges kínnal boldog,
álmait tartsa vaskenyéren,
ne várja, míg a hullafoltok
kiütkeznek rajtuk kéken.

Hát így élek. Én ébresztem a hajnali
szelet, én röptetem szét a csillagok
piros katicabogárkáit, küldöm morajos,
hosszú útjára a hangot.
Delejes, vad zuhogást akarok,
a munka robajló ritmusai ropogtassanak,
ők vegyék ormós tenyerükre
ormótlan álmaidat.

KAMASZ-SZERELEM

Megláttalak.

S a zaj meghasadt, mint jól beérett szilva
hamvas bőre,
s a csend alatt
a sárga Nap
lekoppant a tarkahátú Földre.

Belém dobbant e hangulat, s megszerettelek.

Azóta mindig s mindenütt,
hol kenyér-illata van a földnek,
viszlek,
himbállak,
felmutatlak
az utánad jövő szeretőnek.

HA MAJD JÖSSZ

Elédbe terítem hajnali vonatok fűttyeit,
miket a várakozás lobogtat bennem,
a reggeli tojásrántották
nyitott ablakokon át
illanó illatát
terítem elébed, ha majd jössz.

És fellegléptű álmaim földreborulnak.

Letérdepelnek valahová az udvar
körtefái alatt, s megmosolyognak,
hogy milyen suta is az az első csók,
mit annyit gyúrtam, simítgattam
párnám csücskén magányos, borzas éjeken.

És félrébb állnak útadból
az ajtó előtt kucorgó tejesüvegek,
virradatok fehér menyasszonyai
félrébb állnak, ha majd jössz.

Végigbóklásszuk a kert ribizlibokrait,
a kisvárosok nagy-nagy örömeit elmesélem.

MAKACS JÁTÉK

Mint alvó gránátalma-bimbó,
kirobbant ez a szerelem.
Szétszálló szirmai vagyunk,
de simulunk a szelekben.

Talán az úrig szállanánk,
de ez a város úgy szorít –
Makacs játék viharzik át
vérünkön, s föl is szabadít –

S a mezők ösvény-húrjai
valami új dalt pengenek,
amint mi csengve röppenünk,
mint kétnyolcados hangjegyek.

És megtorpan a délután,
és megtorpan a nappalunk...
mert alkony sehol sem lehet,
ahol mi ketten ott vagyunk.

A NEVETÉSED

A pici ezüst harangokat ki rejtette el benned?
Mikor születik s meddig bolyonghat
bordáid alatt az a kicsi meleg szél,
mely csengve az ezüst harangokhoz ér?

Folyók is csoboghatnak benned.
Szemedben smaragd erdőkre, hegyekre látni.
De milyen derűvel lehetnek áldottak a mélyben a rétek,
honnan felém csordulnak most a nevetésed
fehér margarétái?

Mert féllábon ugráló, rövidnadrágos
víg kölyök vagyok én ilyenkor.
Belebokszolok a levegő puha gyomrába
és csilingelő vaskarikákat kergetek,
vagy biciklicsengővel csengetek –
Szétrebbentem a parkokban a szerelmeseket.

Mind, mind gyűljenek össze az öröm
porcelán ragyogású kupolái alatt,
igyák beláthatatlan tiszta mélyekből
felbuggyanó ezüst hangjaidat.
Kalászkok csengését,
hegyek ébredését, erdők örvénylését
érezzék ők is, amikor nevensz,
s a hangodból felzúgó
nagy, zöld vízeséseket.

Zuhogj, zuhogj, édes áradat.
Mosd le bőrömről a sót,
szemem alól sötét árnyékaimat.
Napi fáradtságok görcseit
oldd ki bennem, ha lehet –

Halálig őrzi tisztaságom
a nevetésedet.

MEGJEGYZÉS

Ha kéz a kézben szaladunk,
az ősz nem sejtí, kik vagyunk.
Túl ősz az Ősz ehhez.

SIMOGATÁS

Ha a szavak bennünk néha elégnek,
tovább süt,

simogat,
duruzsol

a kéz.

Halk áramlásában nyugalom lakik.

Kibontja ujjaim –

tenyerem szirmait,

s míg arcodat puhán

átlengi valami virág –

átveszi kezem minden hangulatát.

Az eddig tapintott dolgok

most bőröm alatt égnek,

az eddig simogatott arcok

most arcodhoz érnek,

s mert eddig embert is bántott már e kéz,

– most arcodhoz ér, s önmagába néz.

Ha már a szavak bennünk néha elégnek,
nagyon kell érezd,

hogyan süt,

simogat,

duruzsol

a kéz.

CSIKORGÓ

A szerelem bennem hánykolódik.
Halkan! – csak észre ne vegyed!
Úgy tűnik néki: megalázták,
s most súrolja bent a mellemet.

Mert belém ölelted azt a férfit,
ki egykor téged megölelt.
Cipője sarka kopog bennem
folyton, míg melletted megyek.

És velem van boltban s piacon,
és fát vág és verset ír velem.
Főled hajolunk – én nézlek hosszan.
S ő megcsókol téged csöndesen.

Mert idegen bennem az a férfi,
mint fogaim közt a nyers homok,
a párbeszédekben sziszeg némán,
és hallgatásunkban csikorog.

Az éj markában mellém fekszik,
hasonlítunk, mint két dió.
Az éj markában megfeszülünk –:
Melyik az összeroppanó?

S már hiába minden nyakas mentség,
e csikorgás őről, eltemet.
A szerelem sír a csontjaimban
Halkan! – Csak észre ne vegyed...

ÉLES ESŐ

Éles, vasízű eső hull, hull, –
fémes szálaival arcod elkeveredik:
te moszattal, csigákkal lehetsz ragyogó,
ha kibírod reggelig.

Az én arcom más: félelmetesebb.
Vékony, palás rétegekben rakódnak rá
a könnyörtelen hűvösök,
csók nyoma felázik, simogatás lemállik,
iszonyú pattogás fut át
a halánték fölött.

A tisztaságnak, lehet, ez az ára.
Penge-eső hull; hulljon, hagyom.
Salétromként kicsapódik a szerelem
és megköt
esőmarta falként beomló homlokomon.

TÉRDIG, DERÉKIG VASBAN

Húsodban szíjas, oldhatatlan görcsök
vonítanak. A fájdalom, e hú eb
csattogó fogai közé kap,
s holdbéli tájakon rohan veled – –

Lángfátyol utánad:
a szerelem krepp-papír ruhái
bőrödről leégnek.
Pőre menyasszonya, te, a fájdalomnak,
lázás leheletedtől a csillagok elégnek,

és mítosz nélküli nappal zuhan énram.
Tehetetlen állok térdig, derékig vasban.

Ti a fájdalommal mégis ketten vagytok.
Én ismét magamra maradtam.

NEM TUDOM ÉN, MIÉRT JÁTSZOM

Nem tudom én, miért játszom:
pállott őszi szilvafákon
álmot gyújtok, füstje selyme
ringasson a végtelenbe,
bontson szivárvánnyá téged –:
lássalak is, ha már nézlek.
    S ha még féltesz, meg ne lássál:
    krumplikövön-kopogásnál
    kongóbb a magány már bennem,
    vasmennyboltos csönd felettem.

Vasmennyboltos csönd felettem,
kongóbb a magány már bennem
krumplikövön-kopogásnál:
ha még féltesz, meg ne lássál.

Szerelmedből kitakarlak,
látni én már így akarlak:
szivárvánnyá nyílván bennem,
csontig ható szerelemben...

...S csak a szél sír kint a fákon,
nem tudom én, nem tudom én,
tehetetlen, miért játszom.

VÉGÜL

Méregzöld ámulat a tavasz, foszlós-
sá taposott zöld-kocsonyás húsú
levelek a kocsúton, sikkanna fullad
a klorofil a lovak patái alatt,
megyek, légüres tér mögöttem, egy-
helyben forognak az autók
kerekei, cigarettaparázs kialszik,
meredten állnak a házak, a fák,
nézik: – kinyújtott kezéd mily súly-
talan lebeg –
ó, iszapból palást rám, békanyál-
ból ing – lobogó leheleted,
szemed nyirka
el ne érjen –

SZORÍTSUK

Fuldoklott is e szerelem,
térdig-hóban a láng.
Fogunk közt hurcoltuk ide,
gyémánt-üszök a szánk.

Csatakos kínok partjain
ég még az indulat széle;
kávészsészék közt albérletben
kuncog a családi béke

és kipöccinti az ablakot,
bezuhognak a fenyvesek.
Szorítsuk sziszegve magunkhoz
a tűleveleket –

FEHÉR PAPIR

Cikkanó jég-villámlás, ropogó fehér penge,
mért lobbantod az Északi Fényt
éppen az én szemembe?
Fényed a bőrön átsüt,
csontomon átvilágít,
kék-öblű világomban
csonttörő tűzre lázít; –
sav-marta csönd sír bennem,
elvékonyuló, félénk,
mint tömött rucák gyomrában a rézpénz –,
városok, rázkódások sarjadnak ki a csöndből,
falvak, hegyek moraja
a bőrömmön dörömböl,
sustorgó záporok
zuhogjatok,
segítsetek! –
fenyőim vont esernyők:
átdöfnek, szétfeszítnek– –

HOLTPONT

Egy izomrántó hersenéssel
feje fölött megfeszül a fejsze.
E kipányvázott mozdulatban
a favágó legszebb álma
lakik néha benne.

Körül az erdő rezzenéstelen.

A kiválasztott tölgyre néz.

Az ágak közt forog a Nap,
e sárga köszörűkerék,
s a rásimuló penge szórja
szilánkosan
a kék sziporka-fényt.

S míg fém a fával farkasszemet néz
e pillanatban,
az ember már a nyers teremtés
döbbenetét érzi át.
Talpa alatt vinnyog a fű,
zöldes vére csorran,
de az a tölgy illeti a városok fiát!

Legény legyen hát, kit ide küldtek!

A holtponton is úgy essen át végül,
mint a szekfű, ha bólínt a szélnek –:
ihletetten,
még ha arca tán bele is kékül!

FRÖCCSEN A FÖLD

Ásóm nyomán fröccsen a föld,
s hasadó, nyirkos föld alatt
lenyalnák szétmálló kövek
sikamló indulatomat.

Egy asszony volt az istenem,
neki a bevetetlen ágy.
Földszagú testemhez lapult
s szívta a munkabér szagát.

Fröccsen a föld ásóm nyomán,
készül a legmélyebb alap.
Mit kimos karomból a mély,
nem roppan ölelés alatt.

Nem tudtam akkor éjjel én,
hogy az az asszony mivel áld.
Belém ölelte mind, de mind
a város összes férfit.

Hát ettől fröccsen most a föld,
s vinnyognak szétmálló kövek;
kiizzadom magamból mind,
míg végül egymagam leszek!

A SZÜRKE FÉRFIAK

Alattomos puha por száll mélyre
le bennük, fulladnak imára
simult szárnyú szelíd madarai
a szerelemnek, balladás csönd
a haláluk.

Fojtogató a Szürke Férfiak
páros magánya.

Bömbölő bárók gombostűszékeire
szúrva elüldögélnek asszonyaikkal,
s képzeletbeli revolverrel unottan
durrantgatják le a polcokon sorakozó
pezsgős palackokat;
por száll utánuk, száraz por gomolyog
hazafelé menet, dübörögnek
a kertesházak léckerítései,
amint fémes ujjaikat
rajtuk végighúzzák,
s a drága meleg orgonabokrok is
elfeketednek száraz leheletüktől.

A becsapott, árva szeretők kínja
nem az övék.
A becsapott, árva szeretők puha kötelet
fognak fájdalmaikból,
lebegő, selymes kötelet gyötrelmeikből,
s feljutnak rajta az égig –

De félelmetes a Szürke Férfiak magánya.

A közöny iszamos homok-dűnéin át
a mámor bandái nem jönnek értük,
sem elszabadult gyönyörű dühei
a féltésnek-ölelésnek,
csak a magány,
csak a magány cellái konganak tompán,
ha az elérhetetlen és távoli asszonyok
éhes lihegése az éjben idehallszik – –

...s alattomos puha por száll
mélyre le bennük.

MÁSNAPOS ÉNEK

Kísérteties lassú szél hömpölyög immár
a hajnalok felől, az alkohol
kései kéklő lángjai mit sem érnek.
Csak a révület faggyas csonkjait szorongató
hét törpe ül a virradat mélyén,
s bőrünk pórusain át
ragacsos ragyogás tör fel: –
a csömör virága futja el arcainkat.

Mennyi riadt szorongást hord ki az ember
a másnapos reggeleken,
mikor ropogós-gyúrt ingén is átüt a pára.
s az enyves levegőben vergődő madarak után
nyúláló ujjai közt is
áporodik!

Hiába rajta a fessnek szánt ing,
s a csuklókon bűvó
mandzsettagombnyi mosoly...
Ázott, tapadó szőrzetű ebként
sündörög át a pállottan ébredő
városokon,
s szemében avasan könyörög fel a kérdés: –
„megmortalak-e?
megöltelek-e?” –

s hiszi hittel:
savas leheletétől remegnek
az útszéli harmatban a rózsák.

Mennyi ugrásra torpant tigris
szunnyadhat bennünk...
Mennyi bűn kavaroghat a mélyben,
ha a kábulat kihűlő órái
ily rettegve nézik!...

...Na de csak döntsék el végül
józan nappalaink ezt is,
s ujjlenyomataink szelíden keringő karikái,
amint arcunk előtt lassan tovaúsznak.

TÖRVÉNY

Egészen. de egészen parányivá összezsugorodni
a fájdalomtól, és elbújni egy zöldborsó
hüvelyébe, aztán hátrakulcsolt kezekkel
sétálni fel-alá növényi hússal derengő
termeiben, s a zöld erezettel lüktető
falak közt kivárni,
kivárni, míg elcsitul odakint ez a millió éve
dúló, percenként próbára tevő, gyönyörű és
félelmetes világteremtés...

...hiába –

hiába, mert kísérteties moccanásokkal
duzzadni kezdenek az üveges zöld szemek
elfoglalni ennen birodalmukat; riadtan
és kétségbeesetten feszíti szét lélegzeted
az idegen étellel megtelő zöld temetőt – –

s fel kell egyenesedned ismét
a fény szikrázó kései előtt! –

BÖLCSESSÉG

A lét azért nem éppen
olyan esetleges,
mint amennyire
felesleges
egy szál leánder
a neander-
völgyi ember
kezében.

GYÖNGESÉGEIM

Hamar, most hegyeket ide!
Ha nem, egy marék agyag is lehet!
Be kell tömnöm, míg nem késő,
a bőrömön támadt repedéseket.
Hátam a tűzfalnak vetem,
karomra csavarom az utakat,
s a város lassan mellemre hajol –

Hiába, jaj kibuggyannak mégis
gyöngeségeim
a fegyelem arany páncélja alól –

Milyen is az ember: mint a nagykabátot,
úgy kapná magára a suhogó világot,
rejtene riadtan, ...göngyölné a testét,

nehogy pőresége valahogy kitessek.
Pedig csak homlokán
egy kicsi fehér felhő
moccan habos fénnel,
ha az alkony eljő,
pedig csak elmereng kicsit a világról,
tán a jövendőről, tán a tűzifáról; –
tíz ujjával arcát
simítgatja este,
nehogy vonásait végképp elfeledje,
s mielőtt elalszik, összecsuksa markát,
benne álmodik
a forró fiatalság –

Ó, hát szorítson felleget magához,
kinek penge-éles már a teste.
A könnyű kicsi szvetter is legyen rajta áldott,
hogyha féltőn simul a pengevillogáshoz:
éles csontja nehogy a szelet fölsebezze.

Az én pőreségem nem sebez, nem vérez,
gyöngeségeim is puha labdarózsák,
kibuggyannak néha habos örvényléssel,
s embervoltom fehér hangulatát hozzák.

Nem kapkodok értük: a hegyek bennem élnek.
Városok zsonganak rég a szívem alatt.
Füstös tűzfalakon süvít fel az ének,
hogy megnyerjen magának
minden hatalmat – –

KATARZIS

A tüzet ki gyújtotta meg bennem?
Csontjaim között már zöld tüzek sírnak,
foszforos suhogás hasogatja testem.
A tüzet, a tüzet...

– én nem ezt akartam,
mikor magamat csontig kitakartam,
mikor révülten rendre belém szálltak
öröklétre vágyón a mulandó tárgyak,
mikor a Holdat is meleg számba vettem:
borzongó, hús fénye bennem melegedjen,
a világot vágytam homok-szomjúzással,
nem elégni benne lassú lobogással.

Immár füvek zúgnak bennem,
töredezett dárdák,
csorbuló életüket
idegeimbe vágják,
levelek suhognak
húsomban, mint a penge,
barna rozsdá hull
az éles levelekre,
csatorna karokkal
zörögnek a házak; –
minden ellenem kél,
legbelülről támad:
ha már magamba engedtem a kinti világot,
füvet, fát – mi öröklétre vágyott,
ha már látomások gyűrűzése éltet,

mért nem pólyálgatom azt az öröklétet?
Ezért a kín,
a benti világ ezért lázad.

Huszzonegy esztendőm nem bírja felinni e lázat.
Bolydult egyensúllyal e korban mit kell tennem?
Jaj. a tüzet ki gyújtotta meg bennem?

*

Ó édesanyám, nézzed, nézzél:
már a férfikor dereng föl
vézna testemben
a szomjas, vad tüzekből.
Csupacsont lábam,
mit éles dróton rángat,
timsóval dörzsöli
fölsebezett számat,
tüzelő homlokom
hűvös falhoz nyomja,
sós veríték csordul
rólam patakokban.

Maszatos kölyökként ismét hozzád bújnék,
virág-tenyeredbe halkan lesimulnék,
csitítsál, pólyálgass kenyérízű szókba,
szírom-ujjaiddal simíts mellkasomba,
füveim fegyelmezd
az örökzöld rendbe,
gyöngyharmatot hintsél
éles levelekre,

házaimat tereld
feszes sorba bennem,
az álmaim lakják,
nekik építettem.

*

Tűz, tűz, gyönyörű,
mellkasban lobogó liliom-máglya.
Füst, füst, keserű,
anyáink szétmálló hatalma, álma.
Égnek a rétek,
vaserdők égnek,
füveknek, fáknak serceg a zsírja.
Gyermekkor csengő-nagy rétje
toporgó táltosát esengő tenyerű lángokkal hívja,
utolszór hívja.

Tűz, tűz, gyönyörű,
nem ég el vasfű,
se vasfa.
Szilajon rándul a világ,
szelídül acélosabbra.
Tűz, tűz, gyönyörű,
mellkasban lobogó lángok.
Szemüregemig lobognak:
pirosló, hajnalló egekre látok.

KÉRELEM

Építs palotát bent a bordáid alatti
dobogó derengésben, nagy holdas mezők
lúktetnek benned a lélegzetvétel sóvár
áramaiban, figyeld, figyeld forró tüdőd
lebegő szárnyai alatt a hiány pici örvényeit,
ó, hogy elkelve még valami vas...
valami kő...
valami SZILÁRD!

Építs palotát!

Álmok suhognak körülötted; –
a föld kialvatlan szemű, hajléktalan
madarai szállnak.
Ha mozdulsz, vagy éppen dolgozol,
érezd, hogy bőrödön surrognak a szárnyak.
S már lobbansz
és lendülsz,
s az álmok már szívedig érnek.
Ropogós hitű férfiak,
lángnyi lányok nyújtóznak ilyenkor érted.

Mert bévül is épül, ki sós kínnal dolgozik,
s álmokkal, hitekkel, lángokkal rendre
örvénylőn készül és indul a Század,
hogy lakható-tiszta szép palotáit
keresse benne.

Hát építs palotát!

És költöztess be kialvatlan szemű,
hajléktalan madarait a télnek.
Tolluk melengess, szárnyuk simíttgasd,
s felengednek a fázós röpülések.
Embereid is, kik alumíniumos ragyogással
hajladoznak a kinti szélben,
úgy kinyílanának, átmelegednének
a szíved közelében.

Költöztess be a nénikéket,
kik rettegve csoszognak át a zebrán,
a srácokat, kik piros bolygókat
fedeznek fel a meggyfán,
a lányokat, kik szeppent ívben
kerülnek ki a téren este,

legyen otthonos a világ
a szíved körüli melegben.

Építs palotát!
S míg építesz, ó, vasnak kell,
kőnek kell lenned a hitben.

És melledre ne üss, mert összeomlik minden.

se ág,
levél se süssan,
sztaniol-könnyen csillog a magasban,
szórja magát –

Csak a szél éle sebzi fel tenyerét,
tévé antennák döfik át kezét,
ujját fölvezrik szarvaikkal a csillagok,
fellegből rajta a kötés,
mint cimbalomütőn a pólya, leng, ragyog,
veri a mindenség húrjait: – zenét!
zene nincs, zene nincs,
miért nincs zene?

Földre súrlódó nagy gravitáció kellene!

Mert gépek, motorok billentyűi alól
kicsapódó zongoraszó –,
város-hegedűkön sikló villamos: hegedűvonó,
toronyházak orgonasípjai, aranyló domb-dobok
közt lélegzik, él-hal a boldogság-zene,
mit ingrothasztó dologban bár,
de megkeresni kellene!

2

Állok a holnapok éle előtt.
Pengéjük csontba mar, szikrázva
hámlik rólam az önfelédet derű.

Szerveim szigora, te éltes engem!
Ne pántlikázzon fel immár se öröm, se gyász!
Konok dologban, gondban, szerelemben
szétmorzsolom majd szorgos csontjaim közt
az ágaskodó, szapora halált.

Hitem: – vaskenyér, te táplálj –,
s megőrizni téged, ehhez adj erőt.
Csikordulj meg számban, ha becsapnak,
s add meg
jussomat a kínhoz – mindenekelőtt.

Szigorú józanság süt bennem, táplál –
nem halhatok éhen.
Fűtöm a föld kihűlő-szép arcát,
felnövök halálig
a mindenség áramkörében.

ÍGY

Nézd a folyót, megpuffadnak mélyében
az árnyak a véraláfutásos alkonyatban.
Csend lenne tán..., de a habok
szorítják, görgetik, ölelik
az utolsó fénydarabot.
És a vízbe mártja ujját a fűz,
a szélbe tartja: merről fúj,
holnap mi lesz? –
Ezüstöz még a fűben a csiganyom,
nagy, fehér folyónak álmodja magát,
s nem igazodik a város fényeihez.

Szedd össze magad, indulj.
Kezed ügyében minden: a táj,
a bot meg az a mitikus keleti szél.
legfennebb megszusszansz még egyszer
a szakadékok széleinél.

LEGENDA

Szervátiusz Jenőnek

Ősi borzongás
áramlik az erdőn át,
amint a fák közé belép.
Beissza lépteit a föld,
fölötte megfeszül a zöld,
s a puha, pissenő szelek
megnyalják izzadt tenyerét.

Egy tölgy a tompán lüktető
lobos-nagy ujjbegyekbe lát,

s kutatni kezdi mellkasában
annak a lánynak mosolyát,
kit Szent Jakabnak éjjelén
verejtékes, vad szerelemmel
itt ölel meg az a legény.

Az ágak között meghal most a szél.
Halk remegés suhan át a fán,
amint az egyik ujj a törzshöz hozzáér.

...S a kéreg alól kinyílik a lány.

A kéreg alól kinyílik a lány,
s elindul a domboldalon csendben,
átalvág a kukoricatáblán,
s villamosra száll a szürkületben.

A szobrász áll. Utánanéz.
Egy pillanatra tenyerében
kihúlnak az álmok.
Utána kapna most a kéz
annak, mit az emberekhez
eljutatni vágyott.
Ki ültette beléje hát
ezt e milliónyi társú
nagy magányt,
hogy amibe lelket lehel,
menten
cserben hagyja; soha többé
nem lehetnek KETTEN.

A szobrász áll. S míg újrafogan benne
ez a gyönyörűszép átok,
ősi borzongással lép oda a következő,
megfeszülő fához.

ESZMÉLET

Én azt hiszem, egy hajnalon
egész az erdőig sétálnak fel
a kaszálókról mind a fák.
Ha már az ember is megroppan tőle,
hogyan bírhatnák éppen ők
a farkasordító magányt?

Voltam úgy: kongó
konzervdobozként tengtem,

s dobáltak huzatos terek.
Ha villamoson asszony mellhez
ért a testem,
megperzselte az ingemet;
s mivel még hittem:
minden
rajtam kívüleső dolog megaláz,
kiült arcomon a zörgő,
szalmasárga láz.

S lám, hiába kong tokos
makacsság a törvények között,
kikönyökölnék belőlem
a legemberibb ösztönök;
balhit szétmálik,
meghal az önzés,
s vele porlik el a kín.
Nem nőhetek fel céltalan
a roskatag magányon,
miként a körmök nőnek meg
a holtak ujjain –

S míg megalvadna testemben a vér,
kell legyen szavam, mert
lehet:

nem néztétek meg jól
a parti fűzeket,
a vízrehajló sokszáz
csókos csobbanást,
sem azt, hogy mért sírnak
a szélben
a kaszálókon mind a fák...

A NAGYHATÁR ZSOLTÁRAIBÓL

Dűlőút

Ki sóhajtotta föl a meredek utat a dombra, miféle kénes patakocskák csurognak alá itt a hószagú mennyből? Körül az éj sötét kályháin süllöngő keserűgomba szaga szállong, tűlevelek zöld havazásában fuldokolnak a lámpák... A kósza pamacs-báránycsengői fölhasogatják a völgyben összeállott levegőt, milyen rég is volt mikor aláereszkedtek az út meredélyén

a napot, a holdat szarvuk között hozván,
suvadások élin, csontján megszagatván,
levegőtlen mélybe fullasztva a gyertyát,
az szép égő gyergyát,
elhullatván mindük szórén-szálán égő
csillagok világát.

Paták perzselte, kerekék égette föld ez immár, száradt villámok arcán a ráncok. Vermelt kertjeiben az emberek napraforgóként forgatják fejük a messziség partjai felé. vállukon zúzmara, hajukon dér. Néha fölnyerít egy-egy kanca, szegett homlokán hóka a Hold. Fölkerekednek a temetőbogarak a dohányszínű alkonyatban, páncélos hátukra véve egy-egy kopjafát, nekivágnak a meredélynek, de feleúttjáról visszazúdulnak mind. Csak a kürtők-ből szivárog fel füstként az élet a fenyvesek fölött ezüstlő ég pereméig, idelent elásva mind a süssanó salátaálmok, hagymafej-buzogányok, a karfiol agytekervényeiben bo-

gárként nyüzsgölődő gondolat. Félek az éjszakától. Mert egyszer eltépik maguk jászlaiktól a barmok; s lovak, tehének berbécsek, bikák szarvaikkal egymás husába hasítva felindulnak a dülőút meredélyén a holdacska- napocska hozó báránka elé, s mint kémények füstje, ivódnak a messzi csöndbe fel. Ó, hát ki sóhajtotta a dombra a meredek utat, miféle kénes patakok dörögnek alá a mérgezett mennyből?

Vágottas

Egyetlen cserefa, amerre ellátsz. Álla alá szorítja árnyékát, mint a hegedűt, s a némaság muzsikájától magasba röppenek levelei, köröznek kissé, s visszatelepednek ágaira ismét. Fehéren világítanak a csutakok; gombák, gallyak, vidor virágok ülik körbe a hallgatás asztalait. A pusztulás szabad ege alatt évgyűrűik belesárgultak a felismerésbe; micsoda öröm, ha szédülten nyargal körbe-körbe rajtuk egy hangya! Mint az ember: a hiábavalóságnak is örülni tud, hogyha élet. Körül lelőtt madarak: forgácsok barnulnak a földbe, fölöttük a favágók vére-cseppje: számóca ring. Lámpásaik pírba borítják a napot, kivilágítják az éjszakát. Hét törpe napja a hétnek, őket az hagyta itt. Szelídségüket csalánnal őrizteti valami isten, s föllobogozza a temetetlen tájat madarak dalával.

Dézsakút

Csak a föld tekintete lehet oly tiszta, mint a kukoricás végében az arcomnyi forrás; ha föléhajlok, rajtam is

átsugárzik virágaival a föld, madaraival az ég. Valaki jóember túrósdézsza-dongával bélelte ki egykor, a moha zöld bársonya benne buborékgyöngyöket ringat. Hány napkelte, hány napnyugta borzolta vizét, hány csillag fényesítette? Ami befogható a fölöttem zsongó mindenségéből, e csöpp kút vizében lüktet. Két térd nyoma – hány térd nyoma! előtte hány arc hajolt csitító-hús imára itt, a szomjúság oltára előtt? Hány arc lüktetett, ahol most arcom, hány ajak csókolta vizét mohó gyermeki csücsörítéssel, ahol most orromba csíp buzogó hidege? Beleájulnak idegeim a felismerésbe, míg milliók szomjával csitítom szomjam.

Lucernáskert

Széllal lebegő szárnya a lemenő napnak, hajolj közelebb mihozzánk, és oldozd el a kaszások lábaira fonódott arankakötelet, mely ritmusra rándul, ha húzzák – lépnek, húzzák – lépnek, s igazodik mögöttük a rend. Szél, ó szél, verd ki a rendet forgató villát a gyermek kezéből, futamítsd ringó mogyoróbokrain át a tájnak, s hagyj, hogy az izzadság bőrére húsölő inge örök páncél legyen rajta. Menekítsd be lucernás kertjébe Szemirámisznak, búzánérő almát, kecskecsöcsű szilvát adj néki, pirosbélű vackort. Tartsd ott a virágok, almák örök fényességében, s míg napok és éjek váltogatják idekint egymást, a kölyökkor felhorzsoló térdű, lucernacsengésű tisztasága uralkodjék rajta. Így legyen!

KÖSZÖRŰ-IDŐBEN

Ó, hát mégis kivert a láz e köszörű-időbe!
Ereszek gyémánt-foga csattog fejem felett,
átvilágít csontomig a hó, elszédülnek
bőrömön a pelyhek.

Táncol rózsaszín torkomban a szó,
higanyként ugrál föl-le, föl-le,
százszor is megfontolná magát,
de kibuggyan...
nyüszítve bár,
vinnyog, mint fagyban a vinilinkabát.

És süvít felétek fiúk: sercennek,
hasadnak útjában a hurutos szelek,
hazug szokások, ráncnyi láncok,
mik készültek már, hogy megkötözzenek.
Hagyjátok hát a nyirkos zoknikat,
riadt kérdőjelek este, ha dróra terítve
lengenek sután –,
én nem azt nézem, hogy elittátok
az első fizetést is – annyi bőjt után.

Mert napot álmodik ujjatok közt a körző,
pattan, s vállatokra koppan
a mindenségből egy iszonyú szelet.
Pállott port lehel a satu tátott szája,
s úgy ropogtatná az ujjpereceket!

Patyolat-köpenyes kísértet jár az éjben,
tenyeréből pirulák –; galambok
szállnak fel az éjig.
Ropogósra fagytok kicsi doktorok,
de Európa lázas betegei
véretek is kérik!

Marad a láz, ugye fiúk, az ereinkben
búgó lilium-lángú lárma.
Az éjig szökken, ugye, a hátgerinc
és nem csavarodik fel a szivárványra!
marad a hit, ugye fiúk, a mindent legyőző hit,
és nem búvunk meg vén vadakként, tanyán
nyalogatva küzdelmeink nyitott sebeit!

LÁNYOK A TANYÁN

Holdbéli kutyaugatás, hó: fehér suttogás
áramlik, iramlik, örvénylik a tanyán.
Ó, lányok,
mint a befőttet, ide
eltett a szükség télire,
szalicil-hó hull, bőrötökre simul
puhán.

Romlatlanjaim, ti, – ugye iszonyúak az éjek,
Az első szerelmek jönnek, sorra mindenik
idetéved –

kapar a küszöbön, matat a kilincsen,
s – reccs! – leng a szélben
a palánk...

Egy simogatás kéne csak;
fölvarni hulló álmokat
vagy egy inggombot
legalább – –

A KÁLYHÁK LÁZADÁSA

Föllázadnak egyszer a kályhák.
Eljön Celsius herceg, el!
Túlfűtött álmok ravatalánál
majd csöndes pásztortűz énekel.

S kihull az üreges szájából másfél-
millió egyenes szálfenyő,
hatalmas zölddel lobban az égig,
és másfajta álmok is buknek elő.

Néhány hántott gerenda, ékfa
pattan ki s nyerít egy hintaló!
Kalcium csattog a sercegő csontban,
és fölsír a szappannakvaló.

Kiürülnek a vad tüzek lassan,
hamvuk az égre pereg.
Túlfűtött álmok ravatalánál
kezdhetünk új éneket.

NYARAK FÜSTJE

A nyarak mélyén füstölgő holtak
öntöttvas csöndben elforognak,
csontjaik fénye foszforszoknya,
szikrázik némán, rám fonódva,
mert tengelye lettem e vad nyárnak,
idehazudott ragyogásnak.

Lassan, magamnak mormolom, mondom,
hogy ne röhögjetez ily bolondon,
amért körötte felsereglenek
a felkoncoltak s temetetlenek.

Legelől ő jön, az ikonarcú,
fiai kilenc holdját hozzák,
körme alá rejtette, s karcsú,
csattogó nyarak megbotozták.

Utána jön, kit főbe lőttek,
s most, mint a szeg a reves fából,
kifordul fehér csontja csöndben
a nyirkos, szétmálló halálból.

A végtelenből jó a másik.
Szájából ének: vér szivárogo.
Még most is félbolondnak látszik,
pedig csak gyertyalánggal lángolt.

És jönnek felpántlikázva,
éjsötét szemüregek

mélyéről füst száll,
örvénylik szívem felett.
Suhog az élők ujja,
ropogó aranypálca,
titeket tépett egykor,
most egymás husába vájva
verekszik koncon, jusson,
hogy neki is jusson
a füst, füst, lebegő-libegő
aranyfüst karikákból, koponyagyöngyből!
A füst sztanol ropogású fátylán
ismét a mohóság dörömböl;
ó, megrontott husúak, megégett
hiteknek füstje, felszállj,
szívünkön átremegj;
adj új hitet a harchoz,
ne hagyj, megmossák arcuk
benned a fenegyerekek;
röpíts a virágmáglya
liliomsikolyába,
remegj a tulipánon,
violám, egyetlen kincsem,
egyenes hátgerincem,
te óvj meg!

(Jóslat)

A füst egyszer majd felszáll,
s csillogó gyémántgömb marad
a tisztesség helyén a földön,
a véraláfutásos ég alatt.

ÜRÜGYEK FOGYTÁN

Ürügök fogytán, aki jajgat,
adj néki olyan hatalmat,
hogy bűneivel fölhúrozva álljon
cimbalomként e mennyországban,
s ugasson fel belőle a kín
gyomorsavmarta csöndünk
artézikútjain.

S nyirokba hulló térdei alatt
kövér giliszták, szabóbogarak
zsibongják, aj, hogy micsoda világ,
micsoda oltár, micsoda út,
ami előtt most térdre hullt!

A nyálkás csönd is ő legyen,
ha töpreng új ürügöken,
s omoljon rá nyersen e vad
havasi emberfogatag,
mely becsapottan is zúgni mer,
villogni kék fényeivel,
átvágva tűzön és havon –
ürügök fogytán – szabadon!

BALLADÁCSKA

Havasi szép, fehér alkony,
szürkülődő gyermekasszony
szoknyáján kuporgó
csibe-csillagok.
Felsüt a hold, átvilágít
kicsi ingén, idelátszik:
kilenc gyémánt veseköve
felragyog.

Jobbra hajlik: kökényágra.
Balra hajlik; zuhanásba,
temető a férfi ágya
már neki.

Ő szüli a csillagokat,
makk héjából bölcsőt farag,
s rengeti.

Érte esők esedeznek,
lombos erdők fenyvednek,
nincsen álma, nincs hazája,
csak ez a kis balladácska.

PARASZTUDVAR

Csönd. Csak a gyomok lázadnak, az eltaposottak.
Trágárzöld paréj habosodik, tülekedik récefű,
papsajt; keréknyom csattog az arankás mélyben,
ezeréves lóganyébomba robban, egy megbillent fűszál
a csúrkaput becsapja,
kiröppen az udvar a világhuzatba,
fölszállnak aludttej-kövek,
léckerítésre húzott cserépedények tovaszállnak,
csak az anyóka elárvult szívdobogása
dörömböli belülről a házat.
Piripócsi szentem, ki kutyatejen élsz, ánizskenyéren,
ki ne bújj az ajtón, ki ne bújj!
Küszöbödöt mossa a zöld veszedelem!
Uszuló indás iszonya leránt, hurkássá zsugorít,
húsodba mar, és leszopogatja
foszforos lábszárcsontjaid.
Piripócsi szentem, jaj, a gyeper, e zöld zivatar,
befog, csontjaid örli már szapora villámaival.
Örvénylik az udvar, összezsap fölötted az iszonyat,
nyomulnak tovább trágárzöld füvek, gyomok, eltaposnak.

A VÉNEK

Ülnek az eresz alatt az áttetsző
időben; hó hull, hatalmas
előázsiái pelyhekkkel havazik.

Bárányok hullnak vagy nyulak,
s nyihogó habfehér paripák –:
vélük a tél még eltündérkedik.

A havazás érdes függőnye mögül
fölsejlik hirtelen valami rajz –:
Dul király mezítlen lányai ringnak.

Fölindulnak a vének kinyújtott
karokkal, s tétován, mint a vakok
a zuhogó fénybe beleivódnak.

MIKOR AZ ÖREGEMBEREK MOSAKODNAK,

százados esők csorognak alá fonnyadt tenyérpárnáikról,
csillognak az arc vízmosásos árkaiban, úgy mosdanak az
öregemberek, szétterpesztett lábbal, keresztelőjánosok
méltóságával a cínezett mosdótál fölé hajolva, úgy mos-
danak, mintha utoljára mosakodnának, törülközőt sem
kötnek már derekukra, spriccolja a víz a nadrágot, nem
számít, a kimért és alapos szappanozó-dörzsölő moz-

dulat megmunkál minden bőrfelületet, pórusokat zaklat: ráérős, meregető és nyújtózkodó mozdulatokkal mosdanak az öregemberek, apró szusszanásaiktól porzik a víz, s visszahulló függönye mögül felsejlenek háromnegyed százados hajoló mozdulataik, botot emeltek a földről, forrásból itták a vizet tenyérrel merve, az Irtisz vagy a Tisza partján hajoltak így a patak fölé, bokornak támasztva a bajonétos puskát, mikor bukdácsolva, ügető hajolgatással kergettek ellenséget vagy épp előle futottak, fölperzselve a földet, és szagolva, törölve magukról a vért; úgy mosakodnak az öregemberek, mintha háromnegyed század szennyét kellene magukról lemosniuk, mint akik mindig tisztán szerettek volna élni, friss törülközés utáni hangulatban; már csak vasárnap reggel mosakodnak így az öregek, már csak temetések előtt, mikor utolsó útjukra kell kísérniük a vissza nem térő társat, úgy mosakodnak, bizony, az öregemberek, mintha utoljára mosakodnának, mintha szennytelen ragyogással szeretnének bekerülni a tiszta búzát termő anyaföldbe, melyet szétporladó testük lassan megillet.

Mikor az öregemberek mosakodnak, hatalmas tisztaság-szomjjal hajlik a zöld vizek fölé a Huszadik Század.

LIPOVÁNOK

Ásna. Barakklakónak jöttek
e meg-megingó földre – nehezeknek.
A talicskát a Tejútról hozták. Kubikolnak,
mintha más bolygóra hányták ezt a földet.
Bőrükön kicsap a tengerek messzi, sós szaga
markukban ájul, könyörög a szerszám:
– mikor megyünk haza?

Csak kis népek fia ás így: mintha magába
ásna! Lapától, mintha szemetet magából!
S a csákányt úgy suhogtatja,
mintha idegre, észre,
titkos és pontos emlékezésre
rakódott ércek,
lehúzó kötések
szétroncsolása lenne a dolga!

Csak kis népek fia néz így: árva
tíz ujj rácsai mögül a világra;
s nem zabál, ha éhes, nem eszik –
az ételmet magához veszi!
Paradicsomos hal doboza alján a fények
is nagy-nagy óceánt jelentnek neki.

És pusztíthatatlan, ki a Tengert bírja,
ha végelgyengülésben is csak adni tud,
ki a mindenséget őrzi, nemcsak hívja,
kihez bögrével jár tejért a Tejút.

Ki a szélverésbe már-már beleájul,
de tartja magát – teszi, ami kell,
akin a tél, a nyár, az ősz csak ámul,
s bűvölgeti, de nem keveri el,

az tudhat, így, derékig földben állva,
lefegyverzón csak adni, áldani,
s nagy, szelíd szemmel nézni a világra.
Lipovánok, atyámfiai!

HATÁRÁTKELÉS

Fut a vonat vélem loppal,
s az árdéli teleholddal
gurul anyám rozskenyere
bor-pirosra kerekedve;
utánunk a tűzszikrákat
apám szórja; ceruzámat
hegyzi éppen halbicskával:
világítsunk a világgal!
Jácint-szemű kisleányom
hintázik a holdvilágon,
sírdogáló kiskendőjét
én asszonyom lengeti.

Fut a vonat, krumpliföldek
partján ringó kicsi őzek,
bokrok, dombok, fenyves-ország,
piros-pettyes-csipros-orcák
tejet ivó szuszogása,
kétmillió arcnak ránca,
sorsnak konca – és kölönce
jó velem a bal zsebemben
dohányporral elkeverten,
anyaföldem – minden kincsem
és koloncom – menekítem:
nosza rajta, ha tudjátok,
vámoljátok, vámosok!

A BEFALAZOTT SZÓSZÉK

A Stephansdom előtti téren még kuporognak
a derék bürgerek, ülnek Kapisztrán János
befalazott szószéke előtt, konflislovak párolgó
meleg húgyában századok óta ülnek, köröttük szét-
vetett lábú állatok bombája robban, észre
nem veszik, rágják a bécsit, idegyűlnek
a csontra az angyalkák mind, a Graben zsidói
rázzák a rongyot: – repülő szőnyeget!
A sekrestyéből néha előjön Kapisztrán János
kancsó burgenlandi vörössel
– isznak! Forog a tökhetes!
Hej, te békétlen,
mit érne, ha mi itt
kongatni kezdenénk
közömbös Európa
közömbös harangjait?

HÓ AZ ALPOKBAN

Fehér ingek gyöngye vászna
ropog fönn az éjszakába,
mintha sóhajtásom Holdra
szálló törött szárnya volna,
mintha vándormadár lelke
akadt volna fönn remegve.

Hej, hiába keltem útra
Óperencián is túlra:
*ober*Ens-en, *Inn*-en innen
nincs egy hitvány váltóingem

Európa hídján állok,
körben ingben a világok:
Amerika rátürközve,
Ázsiába törülködve,
piroslik Afrika bőre,
világít az inge tőle –;

csuda egy híd, hatalmas is,
kutya vize alatt is!

Fehér ingek gyöngé vázna,
kitettek a holdvilágra,
süti szemem a Mindenség,
s mielőtt még megvakulnék,
nekivágok Hannibállal
hatvankilenc elefánttal!

Innsbruck, 1969. október 20.

IDEGENBEN

Ácsorgok Európa kivilágított ablakai alatt,
arcomról csurog a holdfény, a mennyei mész.
Véresre körmöl a szél, betakargat a zápor:
Duna vize, Olt vize hull,
mossa maradék gúnyám.

Éhes, egyetlen fiad elbitangolt a nyájtól,
dülöng fuvalmaidban, szabadság!
Az eső függönyein át
a század vak arcát matarássza,
ormótlan sáros lábbal Mozart bölcsőjét
rugdossa: – böggjön!

Mindennek nekiütődöm!
Pedig csak menni szeretnék szépen, esőben fütyörészve
(s a felvert sártól sírnak a porcelán-házak),
becézni a lombot, hogy ne venné észre
(s könyökömmel leverem a dombról a várat,
a tornyot! Porlik, ha dúdoló,
a MINDEN DALNOKOK SZOBRA!).

Ázott, hazasóvárgó árnyam csak a Holdra
vetül rólad,
Huszadik Század!

Pedig most otthon mily befogadón, békésen gőzölög
a turma, hogy gypjasodik, feszítve karám falát!
A népvándorlás első évezredének végére jutva

Annyi józan ragaszkodás,
áradozásra és adakozó szerelemre pirkadó
hajlam már bennem,
hogy dübörgő halántékkal is
várok még
és maradok –

JEGENYEKÖR

Van egy tenyérszűnyeg, három tenyérszűnyeg,
tenyérszűnyeg a szívem alatt.
Tereli ide a szél, veri a szél a lombot, sátés
füvet, dübögő állatokat.
Kérődző barmok sárga foga
örvénylik, hersint, holdra vacog,
millió lelkes kicsi állat
bőrén csördülnek gyöngyostorok.
Ide dőndül a zápor, a villám ide csap le,
s örvénylő kerékagyak
itt tekerik föl, itt őrlik porrá
fűzizetésű álmaimat.
Mint a tej, fut ki a völgyből a jóság.
a bűn
alkoholláanggal, kékesen ég.

Mért állnak körben
egyenruhásan,
félelmesen
a jegenyék?

Árnyuk ezüstös kardsuhogás – ringásuk pengevézna.
Mint ökör fogai közt a rugdalózdó széna,
él, fél, vergődik –
s a rángó földből kimered az ember.
Istenek kínálják tökkel, faeperrel!

S nincs futamodás – körben a jegenyék!
Szárnya sincs a szélnek!
Fölhúzva, mint fazékban az óra,
a mélyben élnek, akik élnek.
Szívem alatt a villám: itt az gyújt tüzet,
és más út sincs, csak föl,
mint üst alól a füst,
csak föl!!!
mint a
f
ü
s
t

AVARON

Orra bukva az avaron,
forogva mennyköves határon,
az ember mondja a magáét,
mint akit nem vertek még szájon,
mint aki lélegzetet is
e föld gyomrából vesz már,

kövek köhögnek tüdején,
nyelvére agyagos sár
tapad,
hogy érezze,
ne csupán látva lássa
a földet, honnan vétetett
a fel-feltámadásra.

Orra bukva az avaron,
és menni tovább mégis,
ébreszteni a nagyra nőtt,
de alvó jegenyét is,
nem hagyni, hogy a fenyvesek
zöld tűkkel beférceljék
mindazt, mi mítosztalan már,
de lelkiismeret még –

Orra bukva az avaron,
a veszélyt megkeresni,
derékig csonterdőben is
csak menni, egyre menni,
mint kire országló erőt
s egy ilyen földet szabtak,
hogy óvja lélegzetenként
e keserves hatalmat!

SZOLGÁLATBAN

Kicsavartatok karjaimat, elültettétek őket az elíziumi
mezőkön,
őzpecsenyét süttök, cigánylányt öleltek árnya alatt,
s csurog a veres bor szájakot sarkán, ahogy röhögve
nézitek:

fügét mutat fölöttetek susogó ujjaim lombja.
Lábam, a térdből nem hajlithatót, földbe ástátok térdig.
A legmélyebb alázattal ontja terményeit a föld, el nem
bogározhatok én sem – lám, két legyet is ütöttek egy
csapással.

Dobhártyámat dobra feszítették jólfésült fiaitok,
Bartók kékre rugdosott hullája is belerándul, ha verik.
Szolgálataim, a kényszerűek, körüldadognak benneteket,
egyenként őszülő hajszálaimból árvalányhaj-csokrot
köthettek

vadászkalapotokba.

De nézzétek el:

Tekintetemnek

nem tudok

parancsolni

én sem.

Kisugárzik a mezőkre, ébreszti, fölveri az aluvókat,
karjaimra rászól: vissza helyetekre!

Ölelni, ölni, verekedni –

ez a ti dolgotok.

A térdig-földből ő ás ki: járj toronyiránt mindétig,
mondja,

s dobhártyám a szívdobogás ritmusát veszi fel ismét.
Félek, lázadásnak veszitek tőlem.
Pedig szolgálataim teljesítése közben ér el a halál,
vasul bőrömre a nyirok.

FARSANGI NÓTA — HÓHULLÁSBAN

Engem e havazás kiszemelt
cigánynak mennyei bálba: –
tünékeny pompáját énekeld,
vagy gyolcsot töm panaszos szádba,
gyolcsot töm a szádba.

Elnézem magam, meglehet,
derék egy hóember lennék.
Őriznék apró szenteket,
mindenkit megsüvegelnék
fazékkal; skarlátos lázam
szunnyadva néma vigyázban,
hóember lennék.

Talpalávalót nem húzok
mégse e farsangi bálnak.
Fölgyújtom magam, kerubok,
olvasztok havat a nyárnak!
És söprűvonómat megrázom,
úgy fűtök jégvermen, sitten,
hogy csupán a jóisten fázzon,
fázzék az Isten!

SZALONNAEVŐ

Hitből, földből, ami sikerül,
lassan e tenyérre kerül.
rétegeként rá az áhítatnyi ég
simul, kevéske zsiradék,
s hogy ne bántsa azt, mi
    úgyis paprikás:
hüvelykje alá bújjik egy falás
    kenyérszi héj.

A világ kész. Azt már csak hümgeti.
Egy nyisszanás – és leválik neki
    az elv,
mely szerint ízlel is az anyanyelv.
hersen tovább a kés, és arra vall:
ha jóllakik is ez a ravatal,
marad még három szalonnaszelet:
a hit, remény és szeretet.

Nos, hát a hit, az elfogyott,
a remény bőre megmaradt,
a szereteten ennyi csak a rés:
ajkához ér
a *kés!*

VILLANEGYEDEK

Ó, villanegyedek és árnyas kispadok!
Csupán egy jól megfent kést s villát adjatok
a külvárosoknak,
hogy ők is egyenek
villanegyedet,
bár egy negyed szeletet!

A KERTI TÖRPE

A kerti törpe figyeli a házat,
füleli el-elhaló hangjait.
Félek, hogy készül már a magyarázat,
amellyel eltűntet majd megint valakit.

A kerti törpét ide ti hoztátok,
őrizni bazsarózsát, rezgő rezedát.
Arról volt szó, csak őrizi e világot,
és persze nagyon meghúzza magát!

A kerti törpe figyeli a házat,
le s föl sétál az ablakom alatt.
Egy intésére százak somfordálnak
elő, és körbeforog e hitvány törpehad...

TÖRTÉNET

Közép-európai időszámítás szerint pontosan háromnegyed háromkor megvirradott, vakító fehérséget hozott a hó s kilenc pacsirtát.

Fölzendültek az eresz alatti fagy orgona-sípjai a váratlan fényességtől, s az éjjeliszekevényen gondosan elhelyezett álarcok

elolvadtak, vendéghajak növekedek, protézisek műanyagcsontja koccant.

Kitakarva, húspiros arccal, kopaszon ült fel ágyában az álmos emberiség,

s maga elé tartva tenyerét, szemérmesen osont a mellékhelyiség felé, a Holdra.

Mindegy. Egy percre megvilágosodott minden.

Hiába kilenc pacsirta teteme a Baktérítő fölötti hóban.

MŰTÉT

Összekulcsolja szépen kezét a feje alatt, s elég meredek szögéből nézi felmetszett mellét-hasát, s azon morfondírozik, hogy honnan a fenéből kerül a magafajta csupa-bőr-csupacsont emberre az a fodros zsírréteg, mely most olyan békésen lüktet. Percenként érkeznek a fönti suhogó fehérségből a kések, csipeszek, ő csak egykedvűen nézi, hogy meg-meglibben egy-egy belőle tépett huscafát s valahol plöttyen. A vakbél úgy úszik a fenti fehérség partjaira, mint pici fóka, hangokat is hall arról, hogy milyen szép példány, nosza csak, ott egyék! Aztán a tüdejéért jönnek a kések, mélyet sóhajt: jó dohányörömök, fuccs nektek, s nézi, hogy fölötte hogy fújtat. Rákaptak a játékra odafönt: lám, már máját vésik, parafadugóként emelik, pálinka, bor, éntőlem ezúttal alhatsz. Epéjéért jönnek a csipeszek, kikapják belőle a gyűlöletfészket, s emelik. Kiürül lassan a mellkas, vérét gyönyörű gézzel mossák, s egyszer csak a hűvös, fémes tárgy a dobogó szívhez ér. Fölkunkorodik az asztalon rögtön, fölbontott mellét-hasát tenyerével összefogja, s az ajtóból hegyeset sercint:

— Hülyék! Itt azért még nem tartunk!

A NAGYDOB

Hatalmas nagy volt az a dob,
aranyveretes, hold-kerek,
dübögtek vert bőre alól
hegyek és zúgó tengerek.

Más vitte mindig, sosem én,
az osztagból a legnagyobb,
hatalmas robajjal fölém
nőtt álmomban mindig az a dob.

S ütötték: pramm-papam-paramm!
Elindult minden, ami él
nyomában, s halántékomon
dobolta ritmusát a vér.

Más veri, hej, azóta is
a nagydobot – és meglehet:
én beérem egy furulyával,
s ő nem fog véle verebet!

FURULYASZÓ

Hogyha már szenderedőben a páfrányremegésű este
felsír a havasi csendből
egy furulyaszó.

A harmat ezüst csapágyain siklik alá a tájra,
s jászolnyi falvak egén
báránka béget, nyerít egy ló.

Legelik szépen a vékonyka vacsorák füstjét,
s cinterem-csendes emberek álmát
zihálják szét.

Csak almavirág, ha csendül
a kihülő falvak kertjeiből,
s törékeny fényét
messzi városokig
fújja a furulyaszó.

Már csak e dallam, e pentaton ének,
mi éltet. Arcot archoz szorít.
Föl-földerengéssel félti a föld
almavirág-törékeny
értékeit.

ANYÁK NÉMASÁGA

Csak a gyermekek tudják mohó irtózáttal a késeket nézni.
Mint a hegedű, az anyák melléhez szorítva énekel a kenyér,
a villámló penge simulása benne hópuha muzsika.
Morzsák havazásába tartják arcukat a gyermekek,
csak ők, ők tudják az anyák mellére szaladó késeket
mohó iszonyattal nézni.

Távolodnak tőlünk az anyák, kiürülnek álmainktól,
mint az edények.
Mellük, akár az otthoni csiprok, kanalak, csészék,
ajkunk kihült formáit őrzi.

Szél ver minket, férfivá, késsé élesít a fenőkő-idő.

Csak az anyák tudják mohó, lármátlan iszonyattal
a fiaikat nézni,
ha kenyérszegő késként csobogó mellükre szaladnak.

SECTIO CAESAREA

Dr. Komáromi Mihálynak

A fertőtlen fagyban most felébrednek a kések.
Nélkülük már nem születik meg a fájdalom.
Valami nagy-nagy úri tűztől félek:
fehér korom, hó hull puha szárnyakon.

(Ősztönök)

Micsoda hajnal! Mint porcukor, olvad el rózsaszín
torkában a tél, mozdulnak izguló, gyönyörű
gyökerei a jegenyéknek, szílnak,
juharnak kérge leolvad, liheg
a hívogató
hóvirág-tárogató.
Gyökérnek, fának gyomrában
hintaló készül.
Fölnyerít:
vágta!
Előre-hátra!
Füvek, páfrányok nőnek,
lábadat simogatni,
fecskék, harkályok fészke beomlik,
álmodd a fészkeket újrarakni,
éretted hajlítja le alázat
fejét a készülő búzakaralásznak,
rozsszemek sírnak, gizgaz magvak:
hol van az eljövő emberi magzat,
ki majd a rög alól kiszabadít?
Tenyésztett enyészet, ó,
tudod, hogy születni kötelező,
s követeled az *egészet*,
töviskoronás fejedelmeddé avatsz,
ki fölébreszti a búzát s a katángokat,
álmokból rak magának tollúmeleg fészket,
hagyja, nyalogassák talpát gyomok,

ha lüktetni már megtanult szálegyedül!
És kipenderülsz a mélyből visítva.
Csupa csatak az arcod, a bőrod.
Ha nyáladzó nyájak nyála csitítna,
a búzakalász is neked jön, földöf!
Kések közt nősz fel!
Kisértenek örökkön örömök és kínok.

S most összecsukódnak mögötted a szirmok...

(Halántékra simuló ujjal)

A szirmok összecsukódnak, a kés elalszik,
felnő a gyermek. Juharfák álma, tejescsiprok
ragyogása fölötte leng a holdban; füvek:
nagy mezők zöld katonái nyomában menetelnek.
Csak a te pokróc, salétrom-marta ifjúságod üvölt,
már az anyaméhben könyörgi a fiát:
ne hozná magával ő is
az agyonpofozott romantikát...

És születik, és hozza, és megnyugszol; jól van.
Életet, kínt, örömet adhatsz,
viselje emberöltőn át e gyönyörű terhet.
Ne óvj, ne szidj, ne uralkodj...
még benned is beláthatatlan homályban
konganak a termek.

Mert érzed a hűvös záporokat, belül áztatnak sustorogva,
Úgy kell élned néha, mintha befalaztak volna.

Derengésben úszó gyönyörű világok
vetnek fodort benned, homlokodra ráncot.

Hajszolod a mélyben mindazt, ami alszik.
Hiába jutnál el az Északi-sarkig,
hiába simulnak elődbe az utak,
ha a fű befutja, amik benned futnak.

Mélyben alvó kincsek borzongását érzed.
Hogyha kések vannak, ide kellenének!
...Kínná lombosodó konok küzdelemben
teljes-ember-arcod végre megszülessen.

Ez a teremtés előtti vergődés éltesen immár,
áldottak legyenek éjszakáim gyűrődései,
az örvények, záporok, fekete rózsákat
virágzó álmok. Csak a kések, a kések
ne jöjjenek értem,
én akarom magamba sajdítani a pengét:
ne csak a csecsemő,
végre a mélyben alvó ember is megszülessék!

A fertőtlen fagyban most elalszanak a kések,
Már nélkülük is megszületik a fájdalom,
Gyönyörű örvényekben élek.
Továbbvergődöm denevérszárnyakon.

HÁRMAN

A szobában három szusszanás,
három lélegzettől a függöny is remeg.
Három tüdőből sír az oxigén,
ijesztgetni a ciklámeneket.

A mózeskosár rácsai
árnyékként ringnak a falon.
Szuszogj csak, szuszogj, kicsikém,
amíg még lehet szabadon...

Asszonyom, édes asszonyom,
remeg a párnatollú is
ajkad előtt, s csak hallgatom
a ránk zuhant éj neszeit.

Asszonyom, kicsi asszonyom,
nagy az én bűnöm, meglehet.
De ezt az éjt, ha kibírom,
megölöm mind a késeket.

A TEKINTET (1.)

Páll Lajos *Nagyapám című* képe alá

Negyedszázada néz egy szempár,
falamról fürkészőn figyel,

fehérre hántja napjaim le,
tekintete pengéivel.

Tettem-vettem, végzém a dolgom
hold-karéj szemöldje alatt,
gyermekkel nemzém bé a házat,
míg ő bőrömre tapadt.

Ki tudja, melyik őszám les rám
vallatóan a köd mögöl,
figyelvén, hogy az űk majd elkár-
hozik vagy éppen idvezül.

Házat is rakott: ha a négy fal
köröttem megduvad, lazul,
otthonom az a parasztemplom
légyen, s benne magam az Úr.

Csodafiú-szarvasagancsból
kerít fészket a körtefa,
csontig-szélrágta ágai közt
vagyok a Tekintet fia,

ki szűkült szemmel továbbnézi
utód-megszállta otthonát,
házat, hazát belakna véle,
s ha nem bírja –: e kis szobát.

GYERMEKJÁTÉKOK

Surrogva futnak az őszi huzatban
a csörgők, mamutagarak, hajás babák
kicsavart karja, Tibullus-kori rézpiculák,
papírcsákók és inkák
marokban csörgetett gyöngye, nylon-
sípok és juhbél dudák. Gyűlnek az őszben
a jácint eljátszott rétjei, lándzsák,
kékpapír forgók s Lidice-kori sisakok,
Donald kacsák. Egybesöpri a szél
a grundot, csatamezőt s az ember-ne-mér-
gelődjet, maratoni nagy futamodást.
A század főterén
itt ül
görcsben a felnőtt emberiség,
és játszani nem tud,
hó hull,
játszani nem tud,
hó hull,
játszani nem tud,
gyermekkor hava hull rá.

MELEG SZÉL

Lilás volt furcsán az égbolt,
mikor a kisleány félőn a völgyön átkelt,
kantáros fazekában a friss, habos tejecke fel-
szuszogott, oly buján lihegtek körben a földek,
párazottak a gőzölgő, állati hangokat hallató
dombok, vihogtak az ágak, paráznán
susorázott az útmenti szedres - - - -
ment a kisleány, ment lopakodva,
és égett a talpa, a bőre,
vihorászott a kis patakocská,
ó nem, nem a fűzes alatt,
hanem itt az orr pereménél –
megnyalintotta: istenem, sós!

A NAGYSZOROS ELÉGIÁJA

Falum torka, ó, Nagyszoros,
voltam fakardos királyfi benned,
mennybe buggyanó kacagás, sírás kisleány voltam,
pici-pici falum torokban dobogó szíve;
csiklandott főzelékszagú vacsorák füstje, gondtalan
szükség, amint köröttem feltüremlett
tenyéryi égre, kertekre, tanorokokra.
Nagyszoros, ó, Nagyszoros, belőled szakadtak föl
piros pirkadatokba szépapáim, szorgos hangyák,

nyeltél, ökredeztél ganés-, szénásszekeret,
megkötött kerekek, hórukkok, ostorcsattogások
véreztek föl,
imává csüggedt a káromkodás, míg rajtad át a mélyből
fényre ért –

Falum torka, ó, Nagyszoros,
voltam én fakardos királyfi benned,
kapaszkodó, katánggal, csalánnal hadakozó,
s hintáztam égerágakon
fennakadt szénaszálakon,
táncolt a harangszóra talpam alatt ádámcsutkád:
    árnya a toronygombnak –
szilajjá játszadoztál, karmossá karmolgattál,
fiúcskává csiklandoztál,
mire jött értem a szerelem, értem jött, igen,
    Zsuzsanna képiben – – –

Mert jött Zsuzsanna, jött a Szoroson szépek
kicsi szépe, lábujjai között feltarajlott a sár,
fénylett mennyei-lilás bőre a faepertől,
orrát piszkálva jött a szekér után,
közelgett, mintha mesékből,
pici bokáját körbecsobogta
a keréknyomban aláhábzó lóhúgy melegen,
jött Zsuzsanna, átkelt a kérges tehénlepényeken,
aranylott hajában kósza szalmaszál,
királynővé vált hirtelen,
    csakhogy lehessen király – – –

Zsuzsannának akkor még nem volt haja színe,
ajka sem volt még, szeme sem bármihez hasonlatos,
Pici bogyókkal, sárgolyóbisokkal dobált az édes,
sűrű hajába kaptam, elpityerült, s én ijedten
ígértem néki madárkát, aranytollút,
mélyfűvű árokba csaltam

árvacsalánok, ménták közt kacarászni.
Szekerek jöttek, ostoros, hórukkos gazdák,
s lámcsak: suttogások is laknak a lapulevelek
alján – fénylettünk egymásra szentjános-
bogárló tekintetekkel, mint kik nem sejtik még,
de már félik a *títkot*. Veszélyek múltán Zsuzsanna
ugrott, elillant volna, s én – ki tudja mért? –
kéreltem: játszuk: eső is eshet!

S óvón rája feküdtem hasmánt. Moccanni mertem
a látott hágó csődörök, bikák mozdulatával,
s kerekült szép szeme kérdőn tág karikákra,
lepke-lehellete verdesett szeppent árvacsalán közt –
istenem, mily szuszogás! Honnan sejthettem volna,
hogyan ez a hang majd felnő, magasztosul,
mint zokogássá a csecsemősírás?!.....

...S mint csönddé a béke, ha hurutos huzat kél,
s mennybe sodor föl életet, álmot – engem e föld-
gömbnyi tájra –, s kis falum torkát, nyelni se tud

már,

megköti rom – – –

Piroslik még haloványan a Nagyszoros alján a ful-
dokló élet, s csupán csak zászlónak, Zsuzsanna kockás
pici szoknyája, hajdani szűz-tisztaságunk
szent lobogója

csattog, leng idefönt – – – – –

TÁNC

Augusztus halk tisztásain,
hol násza volt, a szél
hús áramán a nyír s a nyár
már lassú táncra kél.

Karjai közt kék lengeteg
lebeg, s a szerelem
átszikrázik, még átremeg
a levélréseken.

E ringásban még hinni kell,
míg áll e néma bál –
a fák mögött, a tánc mögött
már párolog a Nyár.

MÁJUSOK

Májusok, hullámzó asszonyok,
Margarétás ágyon, gyolcsfehéren,
Alattunk míg harmatfű ropog,
Elröpül a lányszalag a szélben.

Szeretni kell, ha mindenek dacára
Alázat kész fűszálat hajlani,
Leheletünk a pitypang bóbitája,
s a föld alól lépteket hallani.

Ők jönnek: szelíd, fürkész ősök:
Hadd, lám, az utód bőszen, mint szeret,
Húlt háborúkat békévé öelve
Nemz-e a mélynek új s új gyermeket?

És főnről báránypéjú felleg
Lesi: az Idő rátok, mint hajol,
Tárt kedvvel talán tűnt tavaszt ölelget,
S lüktettet föl a karjai alól –

Májusok, ti áldott asszonyok,
Átringotok az esztendőnkön szépen.
Szoknyátokkal a nyár, ha ellohol,
Izzó hajunk tajtékzó fehérben...

SZEPTEMBER

Kurjongatni-gyáva nagyivó a poharat,
már nem venném el számtól a nyarat!
Lehangol részeg ősz, szomjaztat és lehűt,
ivó cigány
az álla alá szorult
hegedűt.

INTIM

Fekete hold úz, körömrre kaplak, s mint a nyárfát
hámozlak, szoknyád suhan, melltartód sikló vállpánt
csusszan bőröd haván le,
s csiklám csitkók nézik,
mily esetlenül állok
mosolyod forgácsában térdig.

Vad galopp kap fel, vágdat egy ménes,
kösönnyút, násfát hoz neked, édes.

Fekete hold úz: szeppenten szipogó évám
bal melle alól egy anyajegy szomorúan néz rám.

SZEMPILLAERDŐ

Tisztásaidon én nyugszom meg,
én alszom itt, fáradt, minden
hadakból megtérő királyfi,
míg őzeid halántékomat nyalogatják,
vállamra szállnak madaraid,
hozzám szelídülnek vadjaid,
legyen hát áldott e rejtegető,
parányi derű,
és árnyat ne vess énrám,

sussogj, lélegezz fölöttem,
és simogass új ébredésre, hadra,
szempillaerdő.

SZERELEM, KISCSITKÓ

Kössünk nyakába csengőt, kiscsengőt nyakába,
s hadd nyargalásszék bennünk –
hatalmas rétjeink vannak.

Pányván én nem tartom, nem tartom pányván,
tenyeremből néki harmatfű sem nő –
villámot fogdosok csonttörő szélben.

S ha időnként elver, messzire ver el
tőled a zápor, mély lélegzettel,
föltartott ujjal hallgatom: mélyzöld
rétjeink mélyén
csönget-e még?

ASSZONYOK RINGNAK

Lépdél egy asszony által a pallón,
fehéren lengve, mintha csak ének,
mintha víz fölé búcsúzón, lassún
mennyei kendőt lengetnének.

Asszonyok ringanak évek óta
partjaimról egy másik nyárba,
mintha a nyárnak ott tüze volna,
mintha melegeből a párolgásba –

EGY ÁLLOMÁSON

Rigolyás vén leszek majd, elhalálózásra
léha, tej-útonálló, füttyös vén csibész.
Egy állomáson, pénztár előtt a sorban
találkozunk – az öreg hölgy te lész,

ki néz majd hosszan, félrebiccent fejjel,
főlényesen a pápaszem fölül.
Felröhögnek a mozdonyok az éjben:
„A vénember már megint idvezül!”

S a vénember csak nézi, hogy virágok
nyílnak, s nyerítnek régi csődörök
benne, s mintha csak csirketolvaj...
behúzott nyakkal odébb sündörög,

odébb, odébb a sokadalmi lárma
rejtő ölébe, s felzúg ostoba
csaló és megcsalt minden éjszakája –
s nem utazik el többé már soha.

SZERELMEK HÁTORSZÁGAIBAN

Lobognak messzi hadak –
ábrándos, nagyszemű lányok s legények
a szerelem égre kapó, révült lángjaiban.
Csókoktól szédülten, csatakosan
tovatántorog velük
az örökkön csatákra csiklandott,
hamari győzelemre éhes,
Csodákra szomjas Fiú;
a gyönyörig sebzett és sebeket osztó,
simogatásba beleájuló,
ajkak s combok közt forgatott,
győzni s elesni szoktatott
Fiú – szenvedélyek vőlegénye,
ki végül társra, soha társra
nem lelt a szerelemben,
csak áhítatra, dulakodásra –

Sodródik fekete haja el, tovalobban a lángban –

S szerelmek földúlt hátországaiban,
romjai közt már tűnődőn bolyong
a Férfi,
mindenért lehajol.

Mint fölperzselt falvak mélyein sült krumplit,
labdázón vesz tenyérre emléket, arcot, régi álmot;
amit most megszeret – holtáig megszeret;

romok közt talált karéjnyi búzakenyeret,
a szerelmet úgy morzsolgatja, holtáig tartson,
s mint csipornyai hús vizet,
ajkától immár nem el nem veszi –
s csapjon bár torkáig a böjt,
épít a romokon magának
iszonyú békét,
jövendőt.

ÁLMATLANUL

Ideállítottatok a kicsi ólomkatonákat
idegszállaim mellé. Koccan sarkuk,
ha az éj paravánján közelítnék az
álmatag árnyak.
Mint a szárított borjúbél,
viziótlan zörren velem az éj.

Valahol csecsemők sírnak, álmaikra
kések hullnak a holdból – s én nem vagyok ott.
Valahol fű ég, perzselt bőrrel
futnak benne barmok – s én nem vagyok ott.
Valahol millió torokból üvölt az éhség.
Nem is hallom.

Megszokom lassan, hogy nélkülem történik minden.

S hiába simogatnám szépen a csecsemők
rázkódó, puha mellét – elalszom addig.

Nem terelem már egybe a füstölt állatokat –
épp akkor alszom.
Kihull a foguk, körmük is hull már mind
az éhezőknek, mire felébrednék.

Duzzad párnám a tehetetlenség köveitől,
s véremlen apró ólomkatonák menetelnek.
Józsanságuk megmérgez.

KOCKÁZAT

Míg valahol az istenek
aludtak mély, atlanti csendben,
gondoltam, játszom egy kicsit –
s a tigrist megszelídítettem,

Labdázgat itt a pamlagon
a földgolyóval – nézem:
ha fölzúgna most a vadon,
rámenne ezer évem.

HÁZIÁLLATOK

Plugor Sándornak

Kancák, szegett sörényű bambák,
ti rogyant térdűek!
tomporra hullt bikák, rózsás kis malacok!
tinók és tehének – katángon, abrakon,
légykoszorús ünők,
csak bólogassatok!
S kutyák, kutyák, a holdra, hű ebek,
vonítsatok! – a Gazda fél, nem alhatik!
pamuťpuha macskák és almaszagú egerek,
vinnyogjátok körül szétzüllött álmait;
s kosok, berbécsek, ájtatos juhok,
harmadfűn nőtt szelíd önkéntesek,
ostort csördítetek, lószőrből fonott

ostort az alázat felett.
Fölzúg a pajta,
s egymás vékonyába marva
a nyárba kitör
millió emberarcba öltözött
emlős
az emlősök között.

JEL

Szél veri ezt az erdőt, csont-fái világítanak.
Kifuttak belőle mind,
gyanakvón kerülnek megint
az óvatos vadak.

Ősz ez. Zabáló, vad!
Még rág a csontokon...
Hallom a halk
ujjperec-roppanásokat
a torkomon.

S hunyorral, mint ki íjat ajz
– fogat foghoz szorít –,
horgas ujjal feszítem le
torkomról ujjait,

s kékké feszülten, reszketeg
könyörgöm: most, míg még lehet,
én barmaim, most fussatok!
Meneküljetek!

AZ UTOLSÓ BÁNYALÓ

Kétezer év az idő tárnáiban
körbe-körbe,
vagy a Názáreti jászlához kötözve
elég volt.

Megkövesedtek szemeim immár,
elszenesedtek a fojtó feketeségben,
imbolygó lámpák, álfények, áligazságok
fároszai örvénylő mélybe lehulltak.
Örökkön a semmi fekete falába
ütődöm e kényszerű, konok egyhelyben-menetelésben.
Ha felkapom néha a fejem, ne remegjetelek,
nem lázadok még,
csak a köröttem zúgó milliárdéves
fűzizegést és lombsusogást hallgatom,
ó, mert micsoda hersegő,
harapnivaló kincsei
porlanak itt a világnak.

Csak most, hogy a szügyemre rakódott
veríték csatakos fénye átsüt a bőrön,
s forró ragyogás világít át már énbennem
minden tájat,
    habosodik bennem a vér,
        sörényem merevedik,
            patám keményedik,
feldübörög és átüti a nyirkos éj falát –
s a fény, a fény, az örökkön beígért,

örökkön dugdosott, záporzó földi fény
bombáitól gyönyörű testem robban,
szétomlik húsom rózsaszín cafatokban...
Egyétek!

ZSOLTÁR

Elkeveredtünk ismét az állatokkal,
és feléd nyújtott tenyerünket
a zápor szögeivel vered át, uram,
és mérgeztetek a te zivataraid,
és a te látogatásaid kénnel és kámforral valók.
Állunk ideszegezve hideg szögeidtől,
állunk kétlábra ágaskodva,
állunk dicséretedre.
És hurkásan csurognak alá
tekintetünk ablakain a te vizeid,
alázuhognak
gyermekkorunk könyörgő rétjeire,
csöngős csikaira,
göndör bárányaira,
szelíd füveire,
arany almáira.

Ha férfikort ígértél, uram, az ifjúságot
mért mosod belőlünk el?
Ázott kutyák meleg bűzét, szegénység
szagát ránk mért küldöd?
Állunk

Ideszegezve
a te szögeidtől,
pogány düheidtől
s zengve a te dicséretedet,
iszappal fordul ki szánkból az étel,
ajak közül a vízzel telt pohár –

ÖZÖNVÍZ

Ropog a kert, a bokrokat
forгатja már a sárga lé,
mohón a hídlásba harap,
zúdul a csűrkapun elé.

Fölkapja Illés szekerét
sarjústól; s fölpuфfadt lovak,
döglött malacok ázalék-
naszádja nő az ár alatt.

Főzötök-bálnák, paripák
törík a házat, rengetik,
lemarják jobbágykék falát,
a pince torkig megtelik!

Nézi a székely, könny csurog
bajszára, reszket, úgy kacag:
„Vigyed, uram, a házat is,
vigyed, ami még itt maradt!

Vigyed az asszonyt, kölyköket,
a böjtöket, az éjszakát,
vigyed a gólyafészkeket,
lássunk világot legalább!”

Dühöng az ár, s az ég alól
rongy falvak úsznak mennybe fel.
A bárka késik valahol,
a víz, a víz csak énekel.

ÁRADATBAN

*mert álmaimban megjelent
emberi formában a csend
(J. A.)*

Fehéren, mint a hántott fagyökér,
s mint kinek szeméből a szelíd őzek
fuldokló vergődése vissza-visszanéz,
s torkán a keselyűk még elidőznek,

szelíden, mint aki ideg-
szálain inget, lábost ringat,
békákat hizlal tüdején,
s szárítgatná még álmainkat,

vagyok én is csak elkevert
fia az algás, messzi csöndnek,
ki így-úgy tartja még magát,
de tudja: – végül értejönnek.

AZ ISZONY ELLEN

Jól nézünk ki immár:
– plötty!–
s marokra fog rögtön a borzalom.
Pedig csak egy árva vízcsöpp
préselte át magát a csapon.

Egy nyikkanás – s a házat
csillagok közé röpíti föl – a sokk...
Összerándul odabent az ember,
s elharapja
a puliszkavágó madzagot.

Hányik az asszony. Kezét hasára
fonja s számolja a perceket:
egy... három... öt...
Lassan félőrült már az a gyermek
az ujjak rácsai mögött.

Csak én, a kihajtott ingű
naív kölyök,
megyek, hadat toborzok az iszonyok ellen –
s megütközök.

Hé! ami csók van a világon,
idegyűljetek! Önfeledt ölelések,
simogatások, legyetek hadaim!
Ti, kiknek idegeit föltekerik a gépek,
ne hagyjátok, hogy arcotokon
sötét foltokban üssön ki a kín!

Hé! kézzorítások ezer éven át
összekuporgatott melege!
Nem érzitek? Egy naprendszerbéli bolygót
lehetne üzemeltetni vele!

S ti csak néztek: mért kiabálok?
Hangomtól átrándul rajtatok az iszonyat.
Nincs mit tennem, megadom magam.
Hatalmasabb.

ZÚZÓDÁSOK

Pici zúzódások a madarak
remegő alkonyi csöndben.
Villámaim, az arany lovakat,
Isten jászlától elkötöttem.

Tovadübörög ménesem,
csődörön csattan az ostor,
a kaszálókról ideér
a tizenkét apostol –

s nézi: mi ez a nagylárma?
A gerendás ujjak homlokomon?
A madaraktól mért fut ki a pára,
a nyulat félholtra miért simogatom?

Szomorú bodzavirág-örvénylés a szemem,
lélegzetem vacogó rózsa...
A didergő nádist lesz-e ki eloltsa,
ha lobot vet szikrázó oldalamon?

S ki tart majd cinke-, kötéláncos szívem
alá sóhajnyi fészket?
A félelem kancái csörtetnek messze...
Iszonyú, vad nyár lesz, mire ideérnek.

SZÉNÁS SZEKEREK

Lángban az égálja, bőgnek a marhák,
lovak nyihognak... marják, hol érik!
Harminckét égő szénásszekér
ballag megkötött kerékkel
a láthatáron végig.

Harminckét évem. Rezzen a Rez,
Firtos lova horkan, madarasi őzek –:
nem lehet
lánggal
röntgenezni
a fenyőket!

Világosságot! – volt minden álmom,
S nem lehet sütni szénalágon
szalonnát sem; nos, mit ér,
ha fölkap a láng –
és este van dél?

Mennek a szekerek, égnek, ó, jól van!
Vagyok, ím, lassúdan betakarodóban.
Kötőrúd mellé szúrt
szál villaágon
pirosan lobban el én ifjúságom.

VISSZAVONULÁSOK

Ernyedt havas zászlókkal, savószínű téli éggel
felém indulnak néha a visszavonulások.
A vert felesleg némán, bíbor rumlánggal ég el...
S a lelkiismeretben tarajos hófúvások.

Lehet, hogy így kell lenni: álmok esengnek, kérnek.
Az idegekben mindig elalszik egy-egy erdő.
A harcok így is – úgy is egyszer majd véget érnek,
a szájba alvadt vér gyűl, a szemre párafelhő...

S megmerítkezve mindig halálban, elmúlásban,
csak felépül bennem az a győzhetetlen másik.
Kísérti a lehetetlent csontja-ropogásban
s felnő a halálig.

A KÁPRÁZAT ÓRÁI

Nagy, nomád mennybolt énfölöttem, látom:
kihűlőben immár benne-járkálásom,
szénégető-szemem rácsukom, és lármás
arcomra zúdul a napraforgó-tányér serétes
magva, kórok villámlása, kalász-buzogány
tör rám, porzik
levéltetű-kartács,
sütőtök, répa-bomba robban,
Tündöklöm öldöklő
bazsalikomban!

Aj, te heverésző,
tarlón legelésző
kispejlovam, hol vagy?!
Beh nyergelni kéne,
nyargalni kéne
zabolátlan szelídségbe!
Fiú-juharfa, leányka-nyárfa
fölöttem szikrázó összehajolása,
dűheim vidítsad!

Szembogaram, befele sütő holdam,
szembogaram, megpattanóban,
áldd meg mennyhuzatos párnám –: földem,
anyaföldem, napkeleti ékem, szegénységem,
én pogány kereszténységem –
villámait oltsd el!

Vas számhoz szigorodjék,
csontomhoz kő igazodjék,
teremjük meg az elmúlás ellen
és a múlás végett
a vas –: vas, kő –: kő, csont –: csont –
kiméletlen békességet.

ÁGYHOZKÖTÖTTEN

Csak egy percre hagyj gyermekké gyámoltalanodnom,
kórterem-ablak,
szelíden fodrozó kútja meséknek –
kopogatnak békésen a vasorrú bábák,
dióhéjban hüvelykmatyit herélnek...

Hagyjatok percre kiseddé gömbölyödnöm,
csurranjon szám szélén gyöngyöző nyál,
szabadjon az éjbe gyanútlan belebőgnöm,
mint ki nem is sejti, miért rúgkapál.

És ne ringassanak, és ölbe se vegyen,
csupán Asszonyanyám,
tejfoggal harapjak szódamart kezébe,
érezze ő, mi nekem fáj!
Bömbölő, csecsemő-eretnek
fiát mért szánta fegyelmezettnak,
s verette vassá –:
férfivá!?

EGYÜTT

Jódszagú ködbe, bakbúz-világba
önszántamból feküdtem én,
alig-beteg s csak alig-alig árva,
lélekemésztő járvány idején.

Lehet, hogy bűn lesni a beteg lármát,
az ajkak elől fogyó levegőt,
s amint a bőrt a testről lecsupálják
mohón a körmök, időnap előtt,

elhiszem, vétek élet-halál titkán
itt rágni, hol a fény is nagybeteg,
megértem, hogy gyanakvón fonódik rám
s fojtogatón a lélegzetetek,

de míg ragálynak-kitakartan fekszünk,
külön-külön nem jelöl meg a kín,
s pusztíthatatlan épülünk, míg együtt
ringunk a halál eresztékein.

KÖRMÖK ELHARAPÓDZÁSA

Kezdetben, mintha csak vég selymeket
hasogatnának, aztán akárha villát,
kést sikogatnának érclábas
fenekén, fölindultak a körmök, roj-
tossá rágott félholdak föl,
fölébreszteni a pórusok parányi
vulkánjait, viszketés szunnyadó
fészket, pirosát: „jogunk a fájdalomhoz,
jogunk!” – herseg a halovány pantomím-erdő
lombja, törzsébe mar, mintha csak sely-
met, mintha villát érclábas
fenekén, s porzik rozsdálló vére,
vad zúgás tépi a kórterem mennyezetét,
s ég alá tör ki az elharapódzott,
fülsiketítő, vad vakaródzás –;
csupán egy ujjhegy,
egyetlen föltartott ujjbegy
világít önuralommal, remegőn,
míg alácsurognak rajta
verejtékcsöppek,
csillagok.

VÉNEK TIVORNYÁJA

Ma nem ügyeletes az Elmúlás, hancúroznak a vének; csúnya, nyáladzó öregek labdázna ragacsos labdacsokkal, füstölt sonkát rágnak a takaró alatt, a lázmérőt megfejik, ugye, nővér, velünk marad reggelig, mond ellenünk néhány imát, nem bántjuk a horgasinát – –

ej, haj, ma nem ügyeletes az Elmúlás, ma tivornyáznak a vének, a kór steril kocsmáiban elzüllött galamblekű prédikátorok, szusterek és nyugalmazott törzsőrmesterek kiskanállal már az ágytálat verik, pimm-pamm, csutora, künn a világ ostoba, adjon isten egészséget, másnak, másnak, Júdásnak meg Kleofásnak, nos, pajtások, melyik pisil kukkra? – – – – –

ó, jaj, ma nem ügyeletes az Elmúlás, ma szörnyű orgia készül, ágyból, hámból kirúgnak mind az elnyomorodottak, és csontrázó tánccal fölindulnak az egészség lassú vasárnapjai, az értelem fürge rafinériái, parádésra nyújtózó futballmeccsei, pontos tülekvésre beállított autóbuszjáratai, gyöpös udvarai, kertés házai, kínosan mosolygó gondozóasszonyai, pirkadatai és alkonyatai ellen, üvöltenek az elhalványuló szívűek immár:

éljen a cukorbaj és
agy-ér-el-me-sze-sedés!

És midőn legvígabban valának és ígyen csik-
landozák lába között a Halált,
elhalada a kórterem előtt egy hordágy –
És lőn   csönd   mély.
Síri.

KÖHÖGÉSEK

Időnként, asztmás tüdőből az ének,
fölszikkraznak a fojtott köhögések
tompán és halkán, mintha csecsemők
bokszolnák csak az öblös levegőt,
mintha zokniban angyal-lábnyom
sétálgatna a dobhártyánkon –
vagy tán kihülő földünkben a holtak
hültek meg így, s most krákognak, dohognak?

Mélyről jövőn hatalmasul e lárma;
talán ragály-kór pusztít,
talán egy kor ragálya!
Köhögünk kétségbeesetten,
összepréselt ajakkal, némán,
köhögünk vigyázzba meredten,
köhögünk fegyelmezetten,
ó, csak az ember szeme fehérje
ne villogna, ha ki látja-hallja,
bántás ne érje!

Köhögünk és a rázkódástól
már azt sem látni, hogy
hatalmas dómok omolnak bennünk
s katedrálisok,
hogy pusztulóban is az ember
utolszór eladja magát,
és vásárra sem bőrét viszi,
hanem csak Júdás-mosolyát.

Köhögünk, és a távol nyirkos
folyosóin már öblöget
a mély, és nyálkás csillagokként
köhögji föl a gyöngyöket,
visszhangzó rázkódással, lassún,
kunkorodik föl élő, holt:
vércsík buggyan a mosoly sarkán –
talán a Nilus, tán az Olt –.

ÁTGÁZOLÁSOK

*Örvénylések egy emlékműnél,
mely a fasizmus áldozatai előtt tiszteleg*

Kelet felől jő meg a gyermek,
tenyeréből szögek rozsdája olvad;
tülekedések, bibor türemlések
mindig az anyaméh öblein túlra
buktatják új s új háborúra.

Kelet felől zúdul fejszére, virágra,
bukdácsol mennyei sarjútaposásra
harangkondító-nagy toporzékolásra,
gyöngyvirágtiprásra.

Érkezik suhanó limuzinon,
örvénylik fekete hanglemezen,
tenyészik, növesztve szoknyahajat,
bömbölve terel szent teheneket.

S már „megváltók” jötte ez, „krisztusoké”,
tülekívó térdeké, könyököké!
Fölcsap az ázott föld, taréja támad, szárnya,
Akár a tyúknak, meredsz a mennybe minden gázolásra!

És jönnek a „megváltók”, májadba, lépedbe lépnek,
orrodba fröccsentik, agyadba sompiros véred.
Oszolj, lapulj, horgadj a mindenség-palánknak!
Helyet, helyet a szent nyomulásnak!

Helyet és utat! Itt van az új, messiás sisere-had!
Szűkölsz és bárgyún vigyorogsz mosolygó talpa alatt!
Teherbe ejtett, sápadt hamupipőke-csiperkék nőnek,
mazna párzással lepi el füstjük a földet.

Elzüllött krisztusok jötte-nyomulása,
hátra sem pillantnak már a Golgotára,
sem a rőt keresztre, mely nyomukban lépdel
fölényes mosollyal,
hátrakulcsolt kézzel.

LABDARÓZSÁK

Megpattani kész én szemgolyóm
még látón
végzi itt a dolgát,
de robbannak már benne
gránátalmabimbók
s lomha labdarózsák.

Lesvén szómarta számat,
zabálnak már a Búsak,
terítve torra
dús, víg asztalok.
Zabáljatok csak, rajta,
hájadzó lelkű fajta,
én nem káromkodom már,
s nem vigasztalok!

Hadd viduljon az ember
nyőve, mint a kender –
labdarózsaszírmok
ostromát még állom!
forogván ében éjben,
csupán szerelmem ébren –
és fogcsikorgatásom.

FARKAS UTCA

Köbölcsője e földnek.
Százados szellem
árva
csecsemőágya.
(Bélelni hússé páfrány
susogott a diákban,
midőn álmokat ringatni
idejártam.)

Mezőség, Szilágy, hős Hunyad
s a távol
Székelyföld innen hajolt ki,
mint ingallér kabátból –
s körül terem
– kőmarokkal szórt mag –
a történelem.

Bévül a voltak árnya;
nagy Bethlen-hófuvások,
Apáczai-tűzekkel
lobogó telek.
Hűvösen néz a Bástya
a mohó Házsongárdra –
mi győzött néha itt,
túl eltemettetett.

Jövök néha, hogy lenne,
ki György vitéz lovának
tenyéréből cukrot ad.
Ideje volna végre
már kapni lándzsavégre,
s nemcsak bűvölgetni
ama sárkányokat!

Körül tág jövőt renget,
türelmet, töredelmet
a Bölcső
s fölő
új s új *mene tekel* –
(Ésélyem bár, ha volna,
hogy engem majdan róla
nevezzenek el!)

PARASZTHÁBORÚK

Fű se vinnyan a csosszanások alatt,
mikor az álmos
áziák ásításaiból előporoszkálnak
a parasztháborúk,
s elindulnak nyugatnak,
keletnek indulnak és délnek.
Néha csak úgy, időhúzás végett
elbabrálgatnak még a fityegő bakancsszíjával,
a lehagyott kancákra fülelnek,
miként hersegetik a Názáreti
feje alól a szénát.
Nagy hajnali nyugalom van még a csupasz
keresztfánál,
letámasztják
a kaszákat,
csippentett ujjbegyekkel
zsebeiket kifordítják
a motozó szélnek:
– Nincs ok aggodalomra, uram!
Végeláthatatlan hosszú sorokban szivárognak
át a gyanútlan időbe, csak a fölvert hóharmat
lármája nyomukban.
Időnként megjelenik a dombon az Angyal,
tölcsért formál tenyeréből és utánuk kiált:
– Hééé! S a kaszákkal mi lesz?!

TÁBORITÁK

Elhal a puha trapp, el a lebegő
kerekek moraja kelet felől.
Fönn a gerincen tengelyig éjben
megtorpannak hirtelen a szekerek.

Kétezer évig csak vágta, a vágta,
Lovak után fogva – befogva a hámba,
hordani –húzni örökkön a terhet,
szederinda-álmot, hitet, magvánkeltet.
Sírni, mint a gyermek havasi gyöngyszoknyán,
szembeköpní magunk minden sírás után,
tengelyfordultával döccenni a fényre,
tengelyfordultával ismét sárfenekre,
hordani a földet – mindig csak a hegyre,
ítatóvályuból nézni tengerekre:
elunták a lovak.

Sörényük lombot vetett,
patájuk tormagyökeret.
Megtorpantak, ím a hegygerincre érve
mind a szekerek!

Az ember ül.
A bakon még – és egyedül.
S mint pattintás után az ujjbegyen a szél,
el-elszédül.

Az asszony sír a lópokróc alatt,
s a saroglyán némán tizenkét gyerek
nézi-nézi a bolygókként kerengő
málnaszemeket.

Türemelő éj. Piros horkantás végestelen végig
az ingó hegyszegély.
A völgy is nyugtalan.

Én nem tudom, hogy mi lesz mivelünk,
ha ez a szekértábor egyszer ránk zuhan.

SZÓL A KOKAS MÁR,

majd megvirrad már! –
moccan csizmája ránca
s szemöldöke tánra...;
Gábrriel Báthory után most ő járja,
rándul:
soha ki a hámbúl!
Két felől két cigány húzza,
rángja: muzsikás Bécs,
kobzos Konstantinápoly
mind más-más dalt dönögtet,
s ő talpa alá
döngöli
e szétmuzsikált
Földet!

Erdélyre ha rászól:
méhek zúgása,
szekercelárma
a Bethlenes jászol.

Nem tudni, e tánc óta
a föld vagy talpunk ég...
Szól a kokas már,
megvirrad-e még –?

A KORONA

Egy koronát dugdosgat itt az erdő,
veszélyes játék –: tüzet fog az ág!
„Hideg-meleg” – így incseleg az első
fa, s csalogat a sűrűben tovább.

Megtép a gally, kifosztanak az ágak...
s a korona már fölöttünk ragyog.
Szikrázó trappal hátunk mögé vágat,
s ha hátranézünk, fénye már halott!

Ha hátranézünk – elől ismét följön,
így szédítget már századokon át.
A parasztkirály elbújt itt a földön
és dugdossa a tüzes koronát.

DÓZSA-ARC

Se békém, se bűnöm nincsen,
ropogok halotti ingben;
megtöretésem a testé –:
pusztítanak tökéletessé.
Kutyák a parázsló Holdra:
uszulnak torkomra, torra,
marnak, hogy vonítsak,
mosolygok – s vonítanak;
fenséges fölényel látom
gyönyörű fölfalatásom.

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR

Fanyar fickó voltam én örökké,
csontig fútt a szél, rongyolta minden álmom.
Nyútt bakancsom egy század peremén
cipelte füles sapkám és kopott nagykabátom.

Bennük laktam én. Huszonnégy oldalborda,
két lábszárcsont – lejárva, mondjuk, térdig.
A koponyámat, hogy megemeltém volna –
nem emlékszem. Nos, értik, akik értik.

A gerincemre öltözködtök lassan.
A szívdobogások is végül ideérnek,
de hogyha végigmennék most a Csíki utcán
füles sapkámban – kiröhögnétek!

Tudós csavargó voltam mindig, s vittem
nyakamban zacskónyit az omlós anyaföldből,
s hogy elkevert a szél itt Dardzsilingben,
már hallom, hogy a szívem dörömböl,

bújt, és jönnek lassú méltósággal értem
krumpliföldek, rétek, karcsú fák.

Töri szívemet, s szívem is a népet,
mely annyit bolygott vélem – s mégsem lelt hazát.

ZSILIFEK

Ne szólj! – a csönd maradjon gondolatjel,
dadogásod valamit majd pótol.

Ne üss! – csak kárminvörös fellegekkel
fulladozz a körülöttem felvert portól.

De felszakadnak a gondolat zsilipei egyszer,
s mélyzöld fenyvesek görgetik-pörgetik
arcod mását, s recsegő ganyésszekerek,
hegyek, lehúnyt pillájú zöld tengerszemek,
galagonyabokrok, égerfák,
puliszkaliszttal pucolt székelyharisnyák,
kopjafák,

botok,

kínok,

tengerek

dörömbölik napszíttá melledet,
s mint földbe-nyomott babszem,
e világ kikel!
Ős-csont süt fel foszforos fényeivel.
S már abból olvasok, mi lassan elveszett,
mert nem szerveztétek meg a temetkezéseket,
hiába ring a gránátalma-ágon
az ágyuöntők virága, Gábor Áron,
nem robban fel e nagy-nagy csingilingben
Csorna Sándor sírja sem Dardzsilingben...

Sebaj, nem tőlük való sem éltem, sem holtom,
vadsóskán nőttem fel, zöld spenóton,
vas van e vérben, s vassal él e nép,
dörömbölje csak léte bádogfedelét!

– Ne szólj! – de szólok, mert a gondolatjel
miközöttünk vajkeveset pótol.
Feltépett zsilipekkel él az ember,
s nem retten már a felkavargó portól!

VALLATÓ

A vásárra vitt bőrnek ára is van,
nem huncut benne róka, sem menyét.
A cimborákat nyúzom álmaimban:
Te mért hallgatsz? te mért? te mért?

FEHÉREGYHÁZA, 1849

Látod, Sándor, úgy szopja koponyádat
e föld, mint cseresznyét az unott kisgyerek;
mélyében fojtott forradalmak hálnak,
s gondolja, addig is még
eljátsszik Veled.

Fogai között forgat. Tört cseresznyeszárak,
merednek mennybe fénylő csontjaid,
csupán az inged hófehér világa
rothad a mélyben, férgeket vakít.

Bolond egy föld ez, látod. Örül, hogy
veled játszhat. S csak tépi magát: szeret-nem szeret?
Erdély hegyei közt a kósza árnyak:
meg-meglazuló idegrendszered.

Hálónk. Vergődünk benne némán.
S szavaid is, a cikkanó halak,
nőnek az álmok morzsa-maradékán,
s szunnyad a nép villámos ég alatt.

Ne bántsad érte, Sándor,
elég kín így is az, hogy szomorú
fű nő Segesvárnál, a koponyádból,
s még dül a mélyben az a háború.

PETŐFI SÁNDOR

Lehalkítom a világot, lehalkítom –: milyen lehet a csönd e zsvaj alján? mint boglyák alatt a fű, oly sárgállón sarjadzó, nyirkos? – lecsavarom ezt az űrt is kormozó lármát, szelíden koccannak össze apró bolygói a mindenségnek; lehalkítom a földet, mélyén háborúk morognak, mammognak gépek, kattognak géppuskafészek, autók és utak, metropolisok zsongnak, minthacsak párna alól; lehalkítok üvöltést, sírást, bűn és vér robajait, csörtető ösztönt, a bömbölő századot lehalkítom szépen, lehalkítom, s a roppant zaj rétegei alján hószagú csöndben egy szív-arc lüktet, lüktet egy szív arc, az ős-kamaszé! Billeg egy fűszál ajkai közt, és világszabadság, motyogja csöndben és konokon. Hát ennyi, csak ennyi – – –

A TÖKÉLY KISZEMELTJE

Bolyai János emlékének

Elmém, hogy működjék, ne csak lásson,
tartottam csikóként parázson,
s lettem jó járása, kedve
végett a Tökély kiszemeltje.

Nem hódolhatok én e ritka
öröklétnek, mely elnémítna,
hatalomnak, ha nincsen arca,
zsarnoknak, kinek nincs hatalma,
úrnek, amelyben nincsen helye
gondolatnak — hogy megfigyelje.

Akarom, kitessék konok voltom —
saruit immár meg nem oldom,
nem fogadok fölfebém rendet,
csak mit magamnak én teremtek.

Tántoroghat a Tökély dúltan
köröttem, mert már megtanultam
szítani piciny parázsból lángot —
s a Semmiből egy új világot!

OSTORZÚGÁSBAN ÉNEK

Mint kit a Halál becsapott,
kaján s vad ős-szomj költöget,
a Sion-hegy alján felröhög,
hogy milyen nagyon szórjuk itt
disznók elé a gyöngyöket.

Másfajta raj lennénk pedig,
másképpen csörömpöl a szó,
másfajta álmokkal süllyed
velünk az Utolsó Hajó.

S a század zúzott térein,
hol fölmered és megragyog,
korbácsok zúgják titkait,
búsan biborló vad dalok.

Lerágva csontig álmai,
hajában szitok s pör sziszeg,
midőn messiás-sírokon
nyekergetik víg lantjaik
a fénylő képű igricek.

Nem kell már lant, se cimbalom,
tornázó vágyaknak tora,
csak Ady Endre ostora,
csak Ady Endre ostora!

A SZEMBEJÖVŐNEK

Kós Károly 90. születésnapjára

Jöttél patamorajt túlkiáltó szónak,
zsuppot rakni megrokkánó hónak,
tornyot szétzüllött harangszónak.
Jöttél szelet állni – széledőkkel szembe,
boka-harapdáló

történelembe.

Hódítani jöttél, nem hódolni,
töredelminket megmódolni –
de hát... ki segít Táltoson,
akin – bőrét megszikkasztván –
e rút idő is átoson?!

Tornyuló tornyaidban süket
harangok: elhullatják nyelvüket,
s lám, bimmtelen és bammtalan
lengésük milyen hasztalan! –
szegd fel fejed!
szótlan fejed,
a jódos fényben lesütöttet!

Még zúg a szél körötted!
Még zúg a szél körötted!

TAMÁSI ÁRON

Kötelet font sárból, szivárványból, erdők, legelők
csöndjéből, patakok morajából, jó erős kötelet,
ezerszín suhogót, s Farkaslaka fölött egyik végét
földobta a mennybe. Durumót elküldte faláska
pálinkáért, s amíg az oda volt, kilendült kelettől
nyugatig, fanyarkás mosollyal lengett Óceántól
Indiákig, légörvényt költött útjában, fölrebbentek
mezők, erdőségek, házak, s új, mesebéli alakzatokká
ismét összeálltak, mert ahol legközelebb volt az
éghez, szerettei földjén, nagyot dobbantott mindég.
Aztán egyszer csak fönmaradt egy felhőn, ezernyi
színből font kötele fordított, homorú szivárványként
ragyogja be a tájat, s fekszik ő állára könnyökölve,
hogyha fellegek árnya tévedne faluja fölé, elfújja.
Hát, istenem –

AZ ÁRNYALATOKÉRT

Sütő Andrásnak

A mámor bandái ott muzsikálnak,
hol milljomnyi sebe izgul a nyárnak,
s nagy havak gyolcsát pici szíve
át-átüti.

Lármás vizeken parádés-lassún
elleng az Idő, úszik egy hattyún –
igéje szavak husából csontként
kifordul.

Szétzüllene a részletek nyája,
hogyha hallgatna ily muzsikára,
s nem pásztorolnák hókkal és hőekkel,
ostorral.

Nékem e teljesség nem fenség,
dongó legyei ellepték
számat – a szó már-már
ki se látszik...

Sürgess hát létben megeredt
megváltó hajszálereket,
kitessék minden
megőriző szándék!...

Árnyalatainkban így éljünk,
árnyalatainkkal ítéljünk,
míg homlokunkon csillag gyúl,
s fölragyog
e máglyán...

NAGY LÁSZLÓ, AZ Ő TAJTÉKSÖRÉNYŰ MÉNJEIVEL

Voltam én harmadfű csikó a csihadó időben,
táltosos táncú, sohasem herélt-paripás;
csiklandta szűgyig érő szórfű fűtyülőmet,
ha száguldtam nagy, szabad mezőkön, horhosokon át.

Nem zabra ment a játék! Megfontolt vihánc volt,
míg jászol elé kötni eljövének ők –
jó szügyelős hámmal, nyereggel, zablával,
csikóbórkabátban – a tűvé-tevők.

Maradtam volna hőkön, pányván, majszolván
holt szenet tenyérből, ha már enni kell.
De akkor por piroslott föl a láthatáron,
s felém zúdult Ő vadezüst hajával
s tajtéksörényű ménjeivel.

Patarobajuk eretnek ének nékem,
megváltó haramia-himnusz,
immáron minden időkből az,
Bőgessenek új s új csecsemőt a jászlak!
Új s új táltost a pirkadó parázsnak!
Zsibogjon mennybe a zab!

AZ ÁTUTAZÓ

Lászlóffy Aladámak

Jön egy férfi az időből
azték homályból longobárd ködből
lipicai kancán ógörög éjben
torkig többes szám első személyben

Tajtézik mögötte csontig lecsupálva
törmelék történelmi óra ábra
nyugodni kőre ül s fölzúdul a kőben:
álmodni nem lehet jelen időben

Mohácsnál lovat vált benne iszony
Treblinkán zabol és itat Atlantiszon
tornyul elébe mind mi mögé maradt
stanzák puhulnak kancák nyerge alatt

Erős nagy kézzel becézget időtlen tájat
kitakart orcákban fölragyog barmok is kezessé válnak
simogat s ilyenkor zsibongó ujjbegye boldog:
csecsemőkorukig szuszognak vissza a dolgok

Idegerdőket susogat mintha csak volna
kedve így élni örökkön lélegzetfojtva
álmai ághegyén hintázva nézi a gyermek:
járkál egy férfi az időben dolgozik elmegy

WEÖRES SÁNDORNAK

Unatkozott az Úr nagyon,
s leszólt csöngői csöndbe:
jöszte ölembe, gyermekem,
hintázhatsz itt a térdemen,
úgyis ölembe jössz te,
s majd ketten megyünk tönkre.

Rákölté, mit vásált az Úr:
holdfényt, moszatot, gyöngyöt,
s a napsugárban ott csücsül,
ringatják istentelenül,
s nem tudni térdén most ki ül,
szakállát tépdésvén kinek,
az Úr-e vagy a gyermek?

EGY HÁRSFALEVÉLEN

Vízcsepp egy hársfalevélen –:
mily fiatal: száz éve borzongón épülő
gyöngyszem; mélyéből vibrálón, akárha szőlő
esőpaskolta bőrén, hajdani nyarak
örök napja s esticsillaga átsüt,
remegnek benne homályló erdei allék
behajló ágai, felső-országi s erdélyi szekerek
ballagnak, hegyek, folyók, falvak, utak:
lűktető halántékerek vagy húséget
játsszó asszonyok szétzilált hajszálai,
s elnyúltan, hosszan integető búcsúénekek –:
kiragyoq mind mi tovatűnt
egy hársfalevélen remegő cseppből;
vagy gyöngy már? Félőrült gyémánttá –
gömbbé verte a pofozó idő?
Izzik szikrázó mélyén
egy éjbarna szempár
s néz, csak néz titeket.

KÁNYÁDI SÁNDORNAK

A Nyikó vizén, Küküllőn, Maroson és Olton
dagasztóteknőbe ülnek,
mosóteknőbe szállnak
a gyermekek,
s egyikük eljut az Óceánig.

Felségvizeinken hajók süllyednek olykor,
a patkányok hagyják el mindenekelőtt
a fedélzetet.

Nem vagyunk mi hejdehej-legények,
másodtiszték sem vagyunk,
nem vagyunk derék kapitányok.
Volnánk csak jámbor hegedősök
kórémuzsikával,
pici furulyával,
szorongó torokkal,
elkékülő szájjal,
görcsbe-rándultan is
fújjuk, ugye, Bátyám,
végső pillanatig,
miként ama zenekar
a Titanic
fedélzetén.

POR

A földet ki látta? Ki emlékszik ma már
a földre? Nem dobog talpam alatt,
e füstölgő göröngy kezemben
nem az.

Három milliárdszor három milliárd
élő pora ragyog,
vakít, örvénylik, terem
tenyeremen.

Nem, nem a föld ez. A föld valahol a mélyben szuszog,
kőbalta csattogások, lovagi tornák, szabadságharcok
pora alatt,

lábzárcsontok, koponyák, állkapcsok, bordák pora
alatt hullámzik, bujt, akar!

Ez itt por csupán, dolgok füstje, milliárdéves
szívdobogások udvara.

Egyetlen képessége:

megvilágítani

az éj

résein

átütő fény

nyalábjaikat.

A zongoráról lefújom –

s egy szusszanással közelebb kerültem a földhöz.

Letörlöm amforákról, puskatusról, agyról,

s örvénylik békénkre a por,

por szemünkbe.

ITTHONI HAMLET

Láttam a földet. E füstölgő göröngy kezemben az.
Néhány milliónyi szív dobog rajta –
s mind egyedül!
Fúvom róla a port: fel-felparázslík,
s mégis csak hűl, egyre hűl, csak hűl
istentelenül!

TAPS

Tenyérből testedzett
ujjongó fergeteg
ne kapjon ölbe lomha
vagy konok
akarnok szónokot,
csak ki igénk és szavunk
kimondja,
ki vélünk suttog és kiált,
őt ringassa csak
örvénylő szárnya,
ez életre-halálra
menő Játéknak nagyfiát!

A HÓ SZAGA

Ujjaim fehér árnya végigsiklik a tájon –:
üvegesedik fűszál; körme alá fú a répaszedő.
Kutyák köhögnek valami távoli vackon,
fölherren itt is, ott is egy csókasereg.

Gőzölgő nyájak nyelik a ködöt a sípoló
tüdejű őszben, vastagodik, melegít a trágya szaga.
Csordultig telt türelemmel az arcok
nézik az ingó-lengő, ötágú holdfényt,
s hirtelen
tenyérsyi
fény gyúl egy távoli csúcson,
nyers fuvallat kél –
s kitágult orrlikkal, tülekedőn
fölágaskodnak mind, mind,
föl -----
amerről idecsap
veszély és tisztaság szaga –
a HÓ!

TARTALÉKAINK

Elgereblyézzük a hamurakást,
almát sütünk a maradék parázson s tököt.
Krumplit veremlünk, szelíden szuszogó homokba

rejtjük a murkot, a szilvalekvár fortyogó
krátereit eloltjuk, szalicilért szalasztunk
a boltba; fölöttünk celofán-ég zörög.
Gyermekeinknek kenyeret kenünk még az idei
zsírból, lábukra flanelharisnyát húzunk,
s megmagyarázzuk, hogy tél jön.
Tél jön.

KÖRHINTA

Réz-erdők rezgése, lombhavazás
zizzen a kéményre, füstöl a ház;
szigorú szél kél, körhintán száll
szétzilált konttyal körben a táj.

Süvítő ősz lesz, és nyerítenek
jól patkolt kancák; patkószegek
pengéje vásik – szárnyas lovak
nyihogják körbe a Kárpátokat.

Avarban derékig Héttörpe-Én,
tűnik, hogy lengek a mesék tején.
Lehet, csak valaki játszik velem,
lehet, nem ősz ez, csak történelem.

EZEK A HOSSZÚ ŐSZI ESŐZÉSEK

Mindig az ablak előtt. Tocsog a künti kert
a csurom homályban, idegőzlög távoli
hegyek alól jó jerke juhaink gyapja, pállik
körben a táj, elzülленek vénülő fűvek,
imbolyognak tornyok, a léckerítés, töprengő
háromszög-homloka az ólnak, mosódnak,
beomlnak a gyönyörű mértani idomok is,
ha hurkásan csurognak alá ablakomon

ezek a hosszú

őszi

esőzések – – – – –

vissza, vissza, emelem arcomat vissza

vakító havú mezőim fölé,

hol fölszikkáznak Csodák lányomai:

– – – – –

DURUZSOLÁSOK

Sohasem az Ige, a Szó,
csak hangok lucskos őszirózsa-csordája
a fülledt félhomályban,
csak a zsufa-fakó zsongás
és a széna közé eltett birs illatának zizegése,
a juhsó panaszos zsidongása
az októberi karámokban,

csak a behízelt és engesztelő,
nyájba terelgető duruzsolások,
rábeszélt ösztönök hízlalगतói,
kukoricahajra térdepeltetői Értelemnek,
ők, csak ők vernek ki immár a didergő időbe,
sohasem az Ige, a Szó.

FEHÉRBEN

A hegyek alatt alszanak a falvak,
ráncos kis öklüket szájukba veszik.
Bajszukon sás susorász,
fölröppük fagy sarabolgat,
hajukat havak lengetik.

Halántékukról fölröppen egy-egy erdő
s mindig csak pernye, mi visszahull.
Fejük alatt a sárga ég: a rőt törek
zizeg, tapodják kis betlehemesek,
de jászoltalanul.

Aludjatok csak kiterítve, szépen.
A szuszogást majd gondozza a szél.
A fájdalom pirosa úgyis észrevétlen
üt át, mint gézen a vér.

LOVAS

Fölmárványlanak téli éjszakák,
kutyák ugatják horkanó lovad,
galoppal, trappal vágsz az éjen át,
mely behavazza ifjúságodat.

Sovány gebe, csonton-csont hegyiló
patkója alatt sírdogál a hó,
sörényét rázza, úgy tündérkedik
szertezilálni ifjú éveid.

Micsoda táltos! Parazsat evett
elhagyott tűzhelyen; s szalad veled
otthont keresni végre, négy falat!
S föllelni forró ifjúságodat.

Lehet, hogy majd a távol pislogó
fényei előtt elhalkul a hó,
de sohasem a fagy, a fehérfogú tél,
a fölmárványló néma szenvedély!

HÓFÚVÁS

A havazás nagy körhintáin szállnak,
szédülnek a szélben a falvak,
porzik az égre a poroszka út.

Gyufaszál lobban
a hegyszorosokban,
s a hét kicsi törpe
rőt lobogója
ránk szabadult.

Kapja a szél, s már indigó éjben
szórja havát szanaszét.
Szilvalekvár tetején viríthat
így a penész!

S gyűl a fehérség bűne már bennem:
pelyhek galoppja
a mellkason át.
Hamari tej gyűl a csecsemőmellben
ilyen idejekorán.

Fut, fut a hó, a kis hegyiló
bokája benne meleg.
Élni a hó alatt is lehet jó,
de csattogó szélben érdekesebb.

VADÁSZAT

Ezt az erdőt megtartjuk, barátom!
Fent, idefent szabadon, mélyen
lélegzik a tisztás, emelget;
lábhoz eresztett puskával állunk be

fának, hajunk a Holdra lobog.
Szürkület után Európa s Ázsia
fényei arcunkba közlelről sűtnek,
tėrdűnkig őrnek a suttogó árnyak,
ágroppanások, vadmorranások,
tėrdűnkig csak, barátom.
Valahol itt legelészget a Csodaszarvas;
eltunyul, agancsa hull,
hogya nem űzik.
Hol vannak hát a hajtók, barátom?!
Puffadjon vörösbe arcuk,
pattanjon szemgolyójuk,
s hadd fűjják, csak fűjják
itt körben
azokat a kűrtöket!

KOCSMAFÜST

Itt, hol még remeg az ajtófélfába vágott fejsze nyele,
s a forralt cujka gőzében némán űlnek a favágók,
akár a rőnkők, megindul valami sziszegő,
hőszilánkkal perzselő
havasi szél.

Átfut a termen fűstös fellegeivel,
s váratlanul kigyulladnak a nyelv savanyú vermeibe
elásott szavak,
arcokra vénűlt várakozások,

fogakra kövesedett követelések,
s kigyulladnak a baj
– akár a haj –
pállott kazlai – végre!
Lassan szenesednek az arcok, az égő hús
sistergő szaga terjeng:
– az őszinteség krematóriuma ez.
Kimerednek belőle a csontok.

Odakünt komondor-éj és csönd van.

Csak Isten háziállatai vonítanak: a kutyák.
Megkucorodva, szűkölve nézik,
hogyan az ajtófélfából félelmetes lassan
kiolvad a fejszeél.

HIDEG

Öntve az ég kékgáliccal,
meszelik a Hadak Útját,
ezüst havak, porka havak
valahogy még tisztán tartják.

Szederinda sír a hóban,
bűvő gyomoridege a télnek,
a Keleti-Kárpátokból
bésöpri a remetéket.

Én még rakom tessék-lássék,
nem pásztortúz, csak a nyájak
hiszik annak, amíg semmi
lángja körül körbejárnak.

Én még rakom, a Hadisten
beléalszik, mélyen ásít;
de ha én is elaludnék,
ránk küldné a fagy kutyáit!

VONATOK

Szapora kipp-kopp kattogással vágnak a
havazás tömött testében alagutakat a vonatok,
reggelek, nappalok, éjek fehérje mállik, ha
zakatol a szuszogó élet végeláthatatlan síneken,
békésen pipálgató kémények vacsorafüstjét,
farsangi bálók zshivaját, faluszélen heverésző
házikók öregszagát a csik-csuk-csukódó ajtók
becsípik, s vonszoltatik szürkülő hajánál
fogvást nyomukban az álmatag világ,
madzagon ránduló dobozok a porzó hóban a
falvak, hökkenve koccannak össze a száguldó
házak, asztalfiókjaiban a kések s a tornyok!
– bennük lihegő nyelvű, hőtömte torkú harangok.
Végeláthatatlan hosszú vonatok zakatolnak a
patyolat éjben, sziszegő-szuszogó, csattogó
szerelvénnyé rándul mögójük a világ, horzsolják
habzó ezüstarté a táj testét, s vásznak, elvásznak,
mire valahová, valamikor megérkezünk – – –

PORKA HAVAK

Porka havak hulladoznak,
rehó reme róma,
öreg fűvek fáradoznak
kimászni alóla.

Háromezer esztendeje
ugyanez a tél hull,
mégsem hinném, hogy az ember
végül belebénul.

Fölmorajló meleg testem
jégcsap szemek nézik.
Fut az idő, mint a hideg
a hátamon végig.

A FAGY GYOMRÁBAN

Körülfog préseivel, szorongat a fagy,
s én gyomrában meleg kis dalocskát dudorászok,
egyre hatalmasabb termeket olvasztva ki velük;
jó, milyen jó is itt a párás melegeből nézni, hogy
vékonyodik
körttem kérge, lám, már az Északi Fény is idesüt,
hold átvilágít, bombázza kívülről a nap,
jó, bizony jó itt
fagy meleg gyomrából
felé dudorászni magam
dalaimmal...

DÚDOLÓ

Havazás lennék, lengőn áldó,
gyűrött arcokra, földre szálló,
vigasztaló-nagy csöndes ének,
lélegzete a mindenségnek.

Havazás lennék, mintha volna
kedvem és pénzem annyi óra,
mellyel ember ily hitvány bőrben
havazhat egész esztendőben.

Lassún, mint akit nem is kérnek,
lennék Föld felett lengő ének,
egy szál ingben is elringatnám,
elmúlással sem ríkatnám.

Lennék mindenség ingecskéje,
öltözködnék a szegénységre,
ne üssön át az éjszakákon
vacogó lélek, fázó álom.

Havazás lennék, lengő áldó
gyűrött arcokra, földre szálló,
csitítgató is ott, hol láz van.
Méltóságos a pusztulásban.

Milljomnyi, egymást kereső utat!
itt a szívdobogás is havat olvaszt,
s álmok keringnek
az öröm és kín
eltömíthetetlen járatain.
Városok, falvak szívhangja hallik,
kásásodik a tél tömött fehérje,
okos szenvedély, kétkedő hit,
működtessétek egymást kereső
tekinteteink
lézereit!

Alagutakat a hóban!

Hű szándék, mozdulat,
törékeny álom, didergő elme
ne éljen a hó húsában
örökre elkeverve.

S ha majd e mennyei vatta
szánkból kifordul,
s nem a fagy bandái zenélnek,
viduljon taposó táncra a láb,
olvasszon világ-nagy termeket
körénk az Ének.

BÉKESSÉGET

Békességet az ingen innen,
s szabadjon kissé bennebb hinnem –:
bordák közé!, hol szívkopolyúk
tátognak, miként kóborolt tyúk
vágott nyaka a kés utáni
levegőért esd délutáni
sanda, méla mézárlasskor,
s hogy máskor jön el az a más kor,
midőn én szelíd szeppentségem,
riadalomban földön-égen,
félőn hívé, hogy –: alvó bomba,
fölcavarodik toronygombra,
konzervdobozra, málló rönkre,
oltván „kanócat” mindörökre –;
s hiába jönne még oly téboly,
melyben az éltünk mélán szétfoly-
ik! – dadogván, szemmel verve
sem épül meg az ember verme,
s unokáim egy másik nyelvben
nem ismerik a semleges nem
nemét, csak *igenét*, tanát...

.....
e békességes robbanást
szabadjon kissé bennebb hinnem
rólam lemálló minden ingen –

KORA TAVASZ

Ugye lehökken majd a hó a hegyekről, s a lét
fehérbe göngyölt, szuszogó romjai kiderülnek;
lecsusszan majd a hó a tájról, s kitakartan
lüktet egy falevélre rozsdállt, idefeledt
őszai álom, s a hó alatt való szemét kupacai –
lib-lob – ugye, majd tovatűnnek? S ha hámlani
kezd ez a téli világ, kitekerődzve a fagy
patyolat gézeiből, majd csak kibuggyan igazi
arca, ha lassú földkérgi fagyokat ütnek át
konok mag-kobakok; s hogyha leszottyan az
ágról a hóprém, dús nehezék, rügy-fejét
emeli, föl!, föl!, a fagyönggyel terhes ág is?
Míg a napra kicsordul a föld zöld vére; a fű
s a vetés, ugye nem lepi el aláhábzó hólé
a földjeinket? Mert szigorú télre vad tavaszok,
nyarak s zord ősök jöhetnek,
de férfierők is fűtik e földet, hőtől-
hótól vacogó évszakait,
s kiengedi markából a fagy
iderekedt énekes madarai torkát, ugye?

EPILÓGUS A LÓFÜRÖSZTÉSHEZ

Tompa Lászlónak

...És miután ama derék székely legények
szikrázó csillagporfényűvé,
holdfényben csillámló szőrűekké
csutakolták szilaj lovaikat,
rögtön beléjük költöztek
a pusztulás pici golyóbisférgői,
bombarepesznyüvei,
és szétvetett lábú állatok
lilára puffadt tetemei
úsztak alá a vizeken,
beleikből keselyűk
vontak kondenzcsíkot az égre,
lerágott koponyáikat kóborkutyák
görgették hősi halottak
friss sírhantjai közt,
és traktorekék majszolgatták
a parton rekedt csitkók,
a gyönyörű, szomorúfűzsörényű csitkók
bokáit, húsból bő lakomát csaptak
a félig fölkapott állú túlélők, hollók;
alapos, bizony kíméletlen munkát végeztek
a derék utódok,
az évek elvadult drótkeféi
áttetsző-derengő fényűvé
dörzsölték-füröszötték paripáink,
már csak Szent Mihály lova poroszkál lehajtott fővel,

már csak az ő csontváza foszforeszkál
zörögve a csillagtalan éjszakában,
s Áron még szorítja, de Imre,
Imre ő egyre jobban elhagyja magát.

AJTÓK ÉS ABLAKOK

Amerről jöttem, ajtók,
villámló ablakok,
tág fényt zuhogtatok rám,
szárnyat ti adtatok;
pedig házatok sem volt,
ó, légbeépített,
elszánt röptökre nyíló,
ajtók, ablakszemek;
angyalszárny-surrogás
vonzott s vont négy falat,
s nem bújtam soha át
a küszöbök alatt,
s vakogtam bár sötétben,
ti fényeskedtetek
mutatni rést az éjben,
ablaknyi kék eget.
Tört szárnyal készülődöm,
most, míg még lehet –,
csak lengedeztetek!,
csak lengedeztetek!

A BUNKER

Vissza-visszaleng a nyugati égre májusi alkonyokon
egy májfolt alakú, véraláfutás-szín kicsi felleg,
elvarasult fénnel a kertet, gyermekkor végmenedékét
trágáran besüti –: csattog a csalán gyökere, csigahéj
reccsen, pázró temetőbogarak, százlábú férgek
menekednek, kunkorodnak a kettészelt giliszták,
mert ássa, ássa, két kölyök ássa a bunkert –
ötévesek! – s már ragacsos, csupasz kézzel nyúl-
kál bőrük alá a halál,
mert messzi, születés előtti, perzselt emberhús
marja orrlikaik, és géppuskák, ágyúk, tankok
dübörögnek szembe az esővert mozivászon
riadalmán át –, angolok jönnek a rádióból,
angolkóros kölykek s angolkóros nagyapák –,
okád a távolból sikolyt és jajt, miazmás füstöt
Hirosima toroka, s csecsemőillatú béke hiába leng
a hazai romokon, félelem tarajlik, fröccsen
a roncsolt levegőben, s nincs bár egy árva
savanykás cukorka, paplan alá édesgetni őket –;
ássa hát, ássa két konok gyermek a gödröt
a kertszögletben: léssen majd hatalmas,
sok termű bunker, illatos füvekkel, páfránnyal bélelt,
anyuka, apuka, nagymama, nagypapa idemenekszik,
s az utca zshivajgó népe is majdan, ha
bombázók húznak fölöttünk, s géppuskakartács
lyuggatja a bodza s ribizli leveleit,
és zsírosbödönök, kamra-befőttek, száraz kenyerek,
csiprok és vödörök vakondok-honunkat bebútorozzák;

ássuk hát ásóval, körömmel vájjuk a gödröt,
ha kell, a földgömb tulsó feléig: vész-
kijáratot gyorsan a narancsligetes nyárba – – – hiába!
HIÁBA! mert csorbulhat ásó, köröm szakadhat;
öklömnyi kövek, karnyi gyökerek lökődik vissza
a menekvés-vágyat –: eleven testet
nem fogad magába föld, undorral kilöki,
s mert az erőtlén is hívja a sorsát, s a gyöngé
élet is élni akar, májusi virágörvényben,
cserebogarak fürkész-
helikopterei alatt,
íme: FELNÖVEKEDTÜNK!
s lábszárcözépig ér csak a sánc-menedék!

Élünk hát színén a földnek, kitakart pórén,
s minden vagyonunk, kincsünk, fegyverünk
ez az egyetlen emberöltőre szabatott élet, s mentül
jobban ropog a fegyver idegeinkben, éljük a Májust,
még ha véraláfutás-szín kicsi felhők lengnek is
főnt a nyugati égen, midőn naponta Napunk leszentül.

KÖGÖRGETŐ

Fönt, odafönt, a szilikát fényben,
ha elhalnak a mélyből fölszálló gunykacajok,
s a Szent Fölöslegesre ámuló tekintetek is
bőréről lerongyolódnak,
Istenek dühétől elhagyottan
magára marad a Kővel a férfi.
Már csak a verejték lúgja,
csak a tenyéren, vállon serkedző vér,
csak a végkimerítő fájdalom kései
húsban, zsigerekben,
csak az alélat – – –
de oldalvást pillant még egyszer a legendák hőse,
s lám: körben az évezredek meredélyein
megannyi költő: Kögörgető!
emeli dühét, kacaját, szitkát,
sorsosok sorsát a Napba – – – – –
Karernyedés csak – s omlik a szikla!
Térdrogyanás csak – s alátemet!
Tovább hát, tovább! A megszakadásig!
Még ha tűnne is alántról:
lassúdan lengnek a költők,
kőléggömbökre fogódzván
szállnak a mennybe –

HOL AZ ESŐ ÖSSZEÉR A HAVAZÁSSAL

E monoton esőben esdekelve,
hány ezer éve csörtetek nyomotokban?
Telebeszéltem már a földet riadozó
állatokkal, hogy ti ne féljetek,
didergő erdőkkel, hogy megmelegedjete,
s a fogalmak felhagyott tisztásain,
mögöttünk messze,
már hiába harsan fel zölden a fű –;
Ó, hány ezer éve csörtetünk e monoton zokogásban,
az éj szemöldje alatt?
Félrehajtogatjátok, lám, magatok előtt
az eső szárait,
visszacsap arcomba élük, hidegük.
Miféle menetelés ez,
miféle mágia,
hogy nem vághatok magamnak új csapást,
mielőtt elérnök azt a kort,
hol az eső összeér a havazással,
s tejfehér ködökben úsznak el
álmodott kontinenseim,
s fehérré havazva be őket
én is örökre
elalszom –

ERDEI HÁZ

Ablaka levélrésnyi ég,
páfrány a zsalugátere,
nagy madár szárnya tető,
megunja, s elröpül vele;
dörömbölnék a padlaton
alulról holtak, hűlt szerelmek,
minek mindég bolyonganunk:
nyughassanak, kik elpihentek,
áfonya s ménta lengje be
emlékek foszló illatát,
s szürcsölgessünk az elmúltakkal
aranylón illanó teát.
Nincs-ház ez, persze. Álmodom.
Szelek pörgetnek, évek,
de ha nem lesz majd otthonom,
s szállást keres az ének,
jó lesz majd benne laknom.

A TEKINTET (2.)

Mióta élek, néz egy szempár,
bazedovos-nagy!; jéghideg
tűinek sikló sikkánása
időnként csontom sérti meg.

Kocsonyás burájából fűgén
érkeznek sunyi, kis szikék –:
hátha egy bennem bűvó dallam
idegét megérintenék...

...S burája föld: egy miccenést se!
Rángok alatta úgy ahogy
csőre töltött reflektorfényben
hómezőn a nyúl tapog.

Nyüszítenék is: hagyja abba!
Félnem jobban már nem lehet!
Ha tovább fojtják, fölrobbannak
torkomban az énekek.

Félek bizony, s nem mentem irhám
gyáván – mit kegyel titkon áhít.
Szívem szabad! – csupán a bőröm-
re csukhatja rá szempilláit.

VÁNDOR

Bizony majd egyszer én is elmegyek,
vénen talán, ha szívinfarktus, rák,
a kegyes májcirózis s egyéb nyavalyák
nem jönnek értem – csak e lengeteg,
léptem vigyázó hársfarengeteg

Mezítláb mennék – óvna is nagyon:
talpégető az út e századvégen át;
nyútt bakancsom vállamon átdobom,
megrághatják botom az útszéli kutyák,
a könnyű félszeknek is ott a horgasin,
s árnyékként elkísérnek ellenségeim.

Voltam, ki voltam: végekről való
konok és büszke fajta, aki verebet
s kőszáli sast tenyéréből etetett,
aki bátran gázolt a Semmibe,
bár bakancsában dobogott szíve.

A lábbelit, azt persze vinni kell;
bár nem megyünk messzire – csak kikel
belőle s hazaszáll egy seregélycsapat,
míg kapcám szárítom a Hold alatt.

De hitemet s háznépem nem hagyom:
egy bakancs-szegnyi csóré csillagon
tüzet rakok, s felhunyorognak, ím,
fényére az én ivadékaim.

SZÁRNYAS KÖVEK

Ferenczes Istvánnak

Surrognak vélünk kerekék által a Hargitán,
porzik sastollú madarak fészke,
pernyél a tolla, de száguldunk
űzve és híva, hajrázva kell,
mert röptünk rokonai beteg- és halottas
ágyat balzsamzón beporoz, s csak távolból hallani,
amint csecsemősírás dörömböl
mellén a dombverte tájnak –: fialnak
rovarirtószerekkel behintett fészkekben a nyulak,
s míg rávarasul a hajnal az útmenti boróka-,
berkenye-, mogyoróágra, nő, növekszik
szárnya az útszéli köveknek,
tuskókon repdes néhány szál tollú –: gomba,
kerekednének föl vélünk mindenek
túlmitizált csöndből: ábeli rengetegből,
hol tágívű kaszasuhintással vágott
rendet nemrég az orkán, torkában
kékre vált, örült pacsirtákkal;
kopár egy fenység e fennsík, látod,
szíszegő szavú, szeppent, indián-képű pilótám,
kapcsolj, hát át a rettenetesbe,
mert föl kell szállnunk, fölemelkednünk,
ábeli füstként, ha kell, a legmagasabbra,
ahonnan, lám, mily szívzuhogtató örvény
lesni-látni az alattunk lebegő,
ritkuló otthoni tájat

kövek közt alvó érceivel,
tócsákban tocsogó jércéivel,
tülevelek őszült szempillái közt,
amint kotlóajnyi falvakat, városokat
besüt rézsút a nap,
kerengeni csak gyermekzsivaj és káromkodás,
öröm és átok tömör légpárnáin,
itt, idefönt,
itt léssen majd hazánk, barátom,
léleklengető világhuzatban,
szederré, kökénnyé, áfonyává
szikrázzék pupillánk,
táguljon égbolttá tekintetünk,
szentjánosbogár-szemaforaival
e földet csillagzón belátjuk,
meglakjuk levegőjét
őszülő szerelemmel,
s ha mennyei fészket nem rakunk is,
röptetnek felénk hívó üzenetet
fölrebbenő útmenti szárnyas kövek:
pacsirták helyett: verebek.

EGY DIÓLEVÉL

Csoóri Sándornak

Csupán egy árva diólevelet küldhetek néked
a kifosztott széllel; termett az ablakom alatt.
Sárgul, de őrzi még kesernyés-édes illatát
a nyárnak; fölitta sorsunk,
s a világot-látni kitett csecsemők
ablakmaszatos integetését.
Könnycseppet ne keress rajta, forgasd:
fölhólyagzott kissé az aszályos nyárban,
míg jártak alája kósza, tátongó jászol elől
elkötött kis paripák torst legelészni,
s nyaldosni nyitott ablakomon át
lázgyöngyös halántékomat.
Hegy- és vízrajzát nézzed: ugye gyűrött
képét mutatja ez a mi kancás, patkóvas-szívünk,
s a híres hegykaréj ívét se keresd:
ablakom alatt éjente állongó férfi
bakancsvasa csak.
Vadul daloljuk átal néha az éjt,
zsoltárt dúdoló én; jó tőle sírós, magányos
szerenád; rádobnám kabátom: ne fázzék!; ellik-e
fiút, mondd, ily hím-szerelem?
Csupán egy árva diólevelet küldhetek néked,
írva vagyon rá sok s más. Morzsolván olvasd.
Tengerre vágyott; s óceán mossa már partjaidat.

1989. november

TAJTÉK

Tőkés Lászlónak

E fenyőt fejszék hajszolták a hegyre;
szuszogva kaptatott föl, föl a dombra,
míg harsogtak mögötte balták éveken át.
Csúcsra ért csaknem; a fehérség,
mit ágain látsz, nem hóprém –:
tajték az, tarajló hab!

1989. december 22

GYERMEKÉNEK

A hó, a hó, a hó, a hó!,
sürgönydrótokon elhaló,
szikrázik tűhegy-ágakon
az öröm és a fájdalom,
akárha minden pille dolga
békesség ringatása volna,
már szállingózik ében éjben
Szeretet lábnyoma fehéren;
hívtuk bizony, s hittünk neki:
szívünk kicsit megrengeti,
ha aláhull az égi pályán,
s nem maradunk hótlan-árván,
mert az égben dáridó van,
s minden helyben rádió van,
sugározza a híreket:

(a betyár kölykök mindenit,
ismét szétbombázták hógolyóikkal
antennánkat!)

1989. december 21

ESTI LÁZAK

És eljönnek érted az estéli lázak,
bőrödön jégcsap-tűk zenélnek,
Chagall muzsikja az erkélyen
muzsikálgat,
mindnek, mi lábnyoma marad
az estben: ének, csak ének.

Ének a hómezők felett,
hol farkascorda vágat,
s nyúl nyomnak, őz nyomnak
hamva sincs sehol,
bekerítik a magányos
vadkörtefákat,
s szőrösömőjük a kérgeken
továbbdalol;
farkas-szőr-húr a vadfák kérgén,
erdőkaréjokig a szélben tovaeng,
remegve béget, hallván, a bárány,
a könyvbölcsőben, itt bent.

S már hangok, színek pünkösdi rózsák
foltjai kűnt a havon,
ti hószaharában fuldokló
bazsarózsáim, hallgatagon
se féljete, lám, a csorda,
a vad, már messzire jár,
vizeletét issza szemem sarkából
a szomjú halál.

Eljönnek érted az estéli lázak,
vérrózsák áznak a havon.
Chagall-zengette karácsonyi zenékkal
ivódsz a fénybe fiatalon.

1989. december 22

INTEGETŐ

A tea gőzén át
ideködlenek
a távoli hegyek
hónaljából a drága emberek,
s a hegyeken túli tengerek
mögött megannyi kedves arc
lükteti szívdobbanásai szelíd
morzejeleit:
nem vagy magad, ne félj,
testvér-gond összeköt,
míg fölszakad a köd.

1989. december 22

GYERTYÁK ERDÉLYBEN

– Mikes Kelemen hazatért néjének megkészt
válaszlevele Rodostóba –

Hazulról írok, jó öcsém; többszáz éve csak várom:
fordulna föl a postai főcenzor, s kélné
szavaimnak szárnya. Főzöm hatalmas
kondérban együvé őket a zubogó idővel,
fölgújtott évek, vert forradalmak vasfű-,
gyilokfű illata szállong; a Nagy Födő alól
ki- kifut, varas tőle a platten.

Nem írtam néked, jó öcsém, fazekam nem
hagyhattam, de most, hogy újólag lepeg a
Nagy Födő, s nem csak a gőz száll: futnak
alóla a népek inukszakadtan
ezüstös vályúra, fűtt-arany ólba, sur-
rannak, zúdulnak Új Rodostóba, esengek: üsd
fel nékik ama likas sátrat, s a halat, mit
küldtem – századok óta rothad – közöttük
osztd szét.

Kapja meg mindük magányos böjtjét.
Mi pedig maradunk. Glória nékünk
a Kárpátok messzire parázsló félhold-
koronája –: Abrudtól, Zágontól
Ungvárig pirkan az ég alján
körbe a gyertyák lángja.

Gyertya a holtakért, gyertya az élőkért,
oskoláinkért milljomnyi gyertya
sugara süti át széncinke-szívünk, repdes

az égre –: a Marmora tenger partjáig
pisloghat fénye. Gyertyával iskolát?
had helyett? e néma nép mit akarhat?
Nem a szél lengeti, ordashorda lehelete
szegi, ízzít e katlan alatt. Fénylünk
öcsém itt csúnyán, s gyertyaviaszban
járunk lassacskán térdig. Sebaj,
hatalmas nyár van, érik a búza;
viaszérésben még, de érik!
S ezennel soraim zárom. A hóhért megölték –
több hírem nincsen. Szabadul, szilajul,
feslik ifjaink szája,
s volna szavam még nekem is, annyi, de annyi...
Zsuzsannát, pedig, te se kerülgesd,
Zsuzsannát, jó öcsém, meg kell gyakni.

AZ ÖRÖK HÓ HATÁRA

(„...Mert Farkas Árpádként beszéltem,
Irgalom számomra ne legyen!
Tömöm e verset puskacsőbe
És szétloccsantom a fejem.”
Vári Fábrián László: E földről)

A puskacső, ha tömve verssel, hallgat,
fojthatod virággal, nem sül el;
nem robbantasz virág-vers forradalmat
üzött szíved vad billentyűivel.

A puskacsőt térden ketté kell törni,
s marad markodban fém- és fahusáng,
modern-mód magunk keccsel öldökölni
segít a bőszi Balkán-orángután.

Tort ülni, lám csak, végül eljövénnek
új idők vadjai, s már szilaj gízgazok
úszulnak torkodra – sikolt az ének,
amivel maradsz – s én is maradok

az örök hó határán, itt. Hát: fennebb!
Mint kit Isten jól már nem lakat,
s mint kivel csak Szaharát etettek,
országatárt falok –: vadhivat

emészték – messzeséget! Béna angyalok
tudják így magukat mennybe-enni,
fegyvertelen csak fönnebb, merre csúcs ragyog -
még akkor is, ha nincs odafönt semmi.

ANYJA ELHULLOTT HAJÁRA

Gyógyítani szánt sanda sugarak
lebombázták fejedről a hajad,
letarolták tömör ékedet,
gyermekkorai menedékemet,
titkokkal teli erdőt,
szálanként foghatót,
félszektől óvó sátram,
bút-bajt elbújtatót,
rejtőztem fűrtjeidbe,
menekedtem én,
ha mennydörgött az ég
rútabbik felén.....

.....

Ne sírj anyám, sirassák hű, konok
fésűk, szeszek és drága samponok,
ne sírj anyám, ne sirassad hajad,
a legszebb asszony úgylis te maradsz:
hazai rét selyméből, éltedért susog,
fejéköd néked glóriát fonok.

EYGSZER MAJD ARCOM IS ELKÉSZÜL

Halálos ágyán tíz szikrázó ujjal anyám
még lefejtette arcát –: viseld egészséggel, fiam!
Széthordanák úgyis férgek a föld alatt,
fölzabálnák csigák és pondrók,
pedig kislánykorom szalad véle, kötényéből
magot szórva a libatoppas udvaron,
keringnek benne az első bálók,
pelenkamosások, jaj, de megvénült ez az arc is, fiam.
Szinte nem is az enyém, oly messzire költözött,
idegen mosolyok ringják körbe, fekete-
kendős, kalapos bólogatók,
vigyetek innen már haza engem, fiam,
eleget ültünk nyakukon,
lám, telistele az utak emberekkel,
egymás sarkába hágva
hová türemlenek oly eszeveszetten,
tegyék majd keresztbe koporsómat,
csak az anyák koporsóin átlépve
tülekedhessenek ki e világból!

És jöjjetek el a temetésemre, fiam,
ne a végtisztesség végett, csakhogy együtt
legyetek végre mind,
kik ma még falak mentén lopakodtok,
lesütött szemmel kerülvén egymás tekintetét:
szikrázó szemmel álljatok körbe néha egy gödröt,
hátha megvillan odafönt az ég.

Simítsd csak arcod vissza, jóanyám
csupa vérvő hús, szikrázó csont mögötte az idő.
A te gyönyörű orcád régóta rásimult a tájra,
két szemedből szivárog a Nyikó, a Küküllő
homlokod mögött a Hargita
gyorstarlásos, málnavészes boltja.

Kislányos, vénült arcvonásaiddal
mit kezdhethék, anyám?
Maholnap hadba kell szállnom,
az első ellen összecsuklana
a nevetéstől, fölemelvén sisakrostélyomat:
vállamra borulna, úgy röhögne,
hogy micsoda szelíd kislányokkal
küldték megküzdeni a villámos ég alatt.
Elsírná aztán: neki anyja, húga,
gyermeke van, minek közibénk vérzivatar?

Billeg ujjaid közt a húsjegy, kenyérjegy,
búcsúzol, anyám.
Arcod a vizeké, füveké, köveké,
magukra ők öltik lassúdan.
Anyáöl-szötte villámaidból
elkészül egyszer majd az én arcom is:
szikár lesz, fanyar és kemény,
akár e költemény.

A HÉT TÖRPE

Egymásra rakva
virágok, kések;
megyek az őszenek
megyek a télnek.
Félholtra álmodott,
őrizett jonhom
késeknek érzem
virágnak mondom.

Semmiből építnem,
mértékkel hinnem –
hét törpe éber
az idegeimben.
Ácsolják mosolyom,
dúheim pányván,
szikrázik szívemben
hét pici csákány.

Sebaj, ha kitetszik:
göcög az ének,
foga fehérje
Hófehérkének...
Kimarjult szemmel
ne kéne látnom
kincsekkel való
elárolásom!

Dolgos tudómet
többel, jobbal,
szálló madarat
síppal, dobbal,
késeket virágok,
virágot a kések...
Megyek az ősznek,
megyek a télnek.

FEKETE KARÁCSONY

Hó ha hullana, lefutna orcájáról e földnek,
annyira hevültek ma körül a szívek. Ártatlan
tekintetek szaladnak az égre –: Jézus meg-
született?; valóban megszületett volna Jézus?
Templomaikban papok, törekként zizegő egek
alján költők ámítanának alázatra hajló főt és
szívet –, de már nincs mit, nincs kit.
A tavalyi véres karácsony heve, színe-fehérje
odalett március lefutó vizeivel, felitta
június heve, s itt áll térdig-derékig adventben
egy becsapott nép, üres tenyérrel –: ha jössz,
színed előtt állok, Uram! S nincs az Úrnak ma
színe, van néki csupán színeváltozása.
Becsapottan, nyomorba zúzódottan még felhányódna
a lélek, de kifosztva legszentebb tartalmaiból,
vagy elalszik léte partjain, vagy felhorgad.
S lám, feltüremlik.
Fölkorbácsolt dühe szilaját csak ez a karácsonyra
szóló áhitat szereli le néhány tétova percre,

midőn az üres tenyér zsibongásával simít végig
szerettei arcán, csaknem bocsánatkérően –:
dolgoztam én, viaskodtam én e szeretetért,
s csupán ennyi maradt belőle – rándul hát
ökölbe az a kéz, s a maradék reménnyel el-
röppen egy lóttlábú angyal.

Húlt helyén gyermekek maradnak, gyanútlanul
faggatódzó gyermekek –: holnap mit eszünk, Uram?
Fekete karácsony jött ránk, vergődünk
zúzott angyalszárnyain, veséjét, máját
tépjük –: esszük magunkat, fiam!

Sepsiszentgyörgy, 1990. december 24.

HA SÍROKON HAJT KI A REMÉNY

Állok a Temetődombon: utolsó nagyszülóm a halott.
Körül a kicsiny sereg: negyven házat is alig
számláló falucska minden dobogó lelke
s esőmart tekintete ünnepi gúnyában seregei,
mert társuk a százados gondban közékük megjött:
burrogó koporsós masinán
a 88 évet megélt Erzsébet néni van itt,
kinek tízévi távolléte alatt elméjének s házának
udvarát hiába nőtte be lassan a méz és a fű,
csöppnyi Nyikó-menti falujába végül is megtért,
Székelyszentmiklós vénült, ráncossá rándult szívébe,
honnan a századvég háromszor annyi gyermeket

küldött a világba, mennyi most lakja,
sodorván messzire őket, hogy élők is haza
alig találnak, nemhogy a holtak;
várja hát őt is kulcsolt ujjak közt billegő virág képében
kegyelet, mert felébredt a közös emlékek háza,
rég kalákás nyaraktól, csattogó szérűkből, sziszegő
kulákévekből s önfeledt majálisokból csap föl
az együvértartozás pislogó melege-fénye; s lám:
a falu összes férfija: mind a tizenkét
ötven és hetven közötti ember (újmódi Kómíves
Kelemen?)
ássa özvegy Farkas Jánosné, született
Kibédi Erzsébet sírját inatszakaajtón,
akárha mindük a magáét ásná,
s mintha csak hinnék:
szétporló testüinktől köttetik örökkévalóvá majdan
az együvértartozás földje

Állok a Temetődombon, turkál hosszú ujjjaival
hajamban a szél, firtatván ő is: mi mászkálhat
a negyvenesztendős ember fejében, midőn utolsó
nagyszülőjét is temetvén újabb szakadéktátongató
férfikorba ér;
hátsógondolat-fürkésző, s hangtalan szívbeli
hangokat is lehallgató
mikrofongallyat hajlít ajkam elé:
miként cselekedett kegyelmed az elmúlt négy
évtized ezüst zivatarai alatt, miként bújkált
Szent Mihály lova elől, hogy ily ép bőrrel megúsza,
holott dicső elődei már huszonhat évesen,
már harminckét

esztendősen magukra húzták az életmű
márványtömbjeit;
volt-e értelme, s mi lett volt légyen értelme annak,
hogy a gondviselés kegyelmesebb markából
kiszökvén
fehér papírlapok villámaival világította be éjszakáit,
s újkori sámándaikat dúdolva dülta fel az elsüllyedt
temetőket,
lézertekintettel könnyörögvén ki ősei csontját a földből,
mely, lám, továbbra is inog és remeg,
szivacsként issza be az élők seregeit;
haszna mi volt, a márciusi, a júliusi dalnak,
ha nyárra amúgy is ősz jött,
s télre májusi hózivatar,
hát az esengés, kegyelem iránt a Hónak,
és dérütött, hőtönte létben a társkövetelő
példabeszéd,
ha negyven felé már lassún elhagynak az élők,
a társak;
rendre a villó bokájú lányok,
s illó barátok bújnak a földbe vagy távoli ködbe...
s a csörte, a vágta, bitang barmok bőrén ostornak
csattogása,
dalba szelídülés, gögölés versbe –, jó mire volt?

Állok a Temetődombon, pici levélfülekkel
fülelő gallyakkal mondom, szólok a szélbe:
faggatódzó kérdések, ne bántsatok! –:
költő nem voltam én; és csupán féltem.
Leféltem szépen e negyven esztendő, s
mert ráncos bőrű, bögő, és didergő csecsemőnek

szültek engemet is,
hát betakartak bolyhos altatódallal,
s már riadoztam: ne múlna fölültem a melengető ének;
raktam csúszából pajtát, homokból várat;
össze ne duvadna! – lélegzetvisszafojtva dúdoltam
varázsigéket; szerelmes voltam egy vékonyka csontú,
pici leányba: „Zsuzsanna, te is megszeress!” –
dönöngve remegtem érte;
másztam a hágót, a Nagyszorosét, melynek tetején,
fönn a Temetődombon izzott a Nap,
és rántott vissza a sár,
és magába szívott a hó!
hórukkos, káromló-esdeklő szókkal,
vacogón kúsztam a fényre;
és éjszakák jöttek, szobáim elerdősödtek
ágroppanások, vadmorranások lakták bútoraim,
s a hörgő vízcsapokból is dzsungeli fenevadak bőgtek;
és félttem a loppal lebbenő lepkét,
az esték vállamra zúduló testét,
s vontam magam elé papirost: mécesest!;
s a világ kitágult, kiöblösödött előttem a föld s az ég,
Erdély szívéből meszi tengerekig és bolygókig
láttam,
s hogy nem kél föl többé a Nap: riadoztam érte;
s fénylett kincsekkel bévülről rakottan a bőröm,
bronzlott!, s ha ellenem vonuló kések pengtek,
élük, hogy kicsorbul, már őket is félttem;
remegtem a rétet: míg alszik, elhagyja a harmat,
a tölgyet: álmában kidöndül;
nem vennék észre nélkülem a dolgok,
ha velük csodák történének?;

féltettem a lélekkel csordultig meglakott tájat:
ha titka van, álmában ne beszéljen!
mert elindul egyszer egy fűszál, elviszi
anyám egyetlen mosolyát, minthogy hullámzó
mezők, tarajló szántók áradatával úsztak el
nagyszüleim,
s már csak sírok a bóják –,
s hogy hantokon nyüzsgő, ecetes hangyák
nyelvemet némává nehogy bezsibongják,
gyásztalan piros torokkal,
fölsőbbzett szájjal dúdoltam darabos, szederjes szókat,
zöld lombú igéket, kalapáló szívvel,
mint ki az éjben sírok közt füttyörészget;
de költő nem voltam, költő én nem;
énekeltem csak félelemből a rettenet ellen,
tizenkét sírásó ember verejtékhitével,
az együvé tartozás ribanc reményével
állva meg itt a Temetődombon,
zúgva szembe a széllal:
félteni kell bátran! S élni. Élni.

ÉNEK

Élni kell, ugye, gyönyörűm!
Kötélen repked az ing.
Ropog a levegő körülünk:
Nőnek a gyermekeink.

Ők írják dalunk is maholnap;
Mégfagy az ing odakint.
Karjával integet ő –
Voltam ki voltam
Szószaporító korban
Írógép-billegető.

Élni kell, ugye, gyönyörűm,
Szigorú téiben az ing.
Ropog a levegő körülünk:
Nőnek a gyermekeink.

TARTALOM

Apáink arcán

CSAK CSEND NE LEGYEN

Húszévesen

Anyám

Nagyapám sírjánál

Hazatérés

Dél

Jó férfiak

Valaki itt él

Harangok

Kizöldült ekeszarvak

Őszi szél

Bűvölő

Áramlások

Szőlőszem

Ne higgy

Csak csend ne legyen

KAMASZ-SZERELEM

Kamasz-szerelem

Ha majd jössz

Makacs játék

A nevetésed

Megjegyzés

Simogatás

Csikorgó

Éles eső

Térdig, derékig vasban

Nem tudom én, miért játszom
Végül
Szorítsuk

MÁSNAPOS ÉNEK

Fehér papír
Holtpont
Fröccsen a föld
A szürke férfiak
Másnapos ének
Törvény
Bölcsesség
Gyöngeségeim
Katarzis
Kérelem
Vaskenyéren
Így

KÖSZÖRŰ-IDŐBEN

Legenda
Eszmélet
A Nagyhatár zsoltáraiból
    Dülőút
    Vágottas
    Dézsakút
    Lucernáskert

Köszörű-időben
Lányok a tanyán
A kályhák lázadása
Nyarak füstje
Ürügyek fogytán
Balladácska

Parasztudvar
A vének
Mikor az öregemberek mosakodnak
Lipovánok

HATÁRÁTKELÉS

Határátkelés
A befalazott szószék
Hó az Alpokban
Idegenben
Maradok
Jegyenekör
Avaron
Szolgálataim

HÉT GROTESZK

Farsangi nóta – hóhullásban
Szalonnaevő
Villanegyedek
A kerti törpe
Történet
Műtét
A nagydob

SZERELMEK HÁTORSZÁGAIBAN

Furulyaszó
Anyák némasága
Sectio caesarea
Hárman
A tekintet (1)
Gyermekjátékok

Meleg szél
A Nagyszoros elégiája
Tánc
Májusok
Szeptember
Intim
Szempillaerdő
Szerelem, kiscsitkó
Asszonyok ringnak
Egy állomáson
Szerelmek hátországában

A HÁZIÁLLATOK

Álmatlanul
Kockázat
Háziállatok
Jel
Az utolsó bányaló
Zsoltár
Özönvíz
Áradatban
Az iszony ellen
Zúzódások
Szénásszekerek
Visszavonulások

A SZIVÁRGÁSBAN

A káprázat órái
Ágyhoz kötöttek
Együtt
Körmök elharapódzása
Vének tivornyája

Köhögések
Átgázolások
Labdarózsák
A szivárgásban

FARKAS UTCA

Farkas utca
Parasztháborúk
Táboriták
Szól a kokas már
A korona
Dózsa-arc
Kőrösi Csorna Sándor
Zsilipek
Vallató
Fehéregyháza, 1849
Petőfi Sándor
A Tökély kiszemeltje
Ostorzúgásban ének
A szembejövőnek
Tamási Áron
Az árnyalatokért
Nagy László, az ő tajtékossörényű ménjeivel
Az átutazó
Weöres Sándornak
Egy hársfalevélre
Kányádi Sándornak
Por
Itthoni Hamlet
Taps

ALAGUTAK A HÓBAN

A hó szaga
Tartalékaink
Körhinta
Ezek a hosszú őszi esőzések
Duruzsolások
Fehérben
Lovas
Hófúvás
Vadászat
Kocsmafüst
Hideg
Vonatok
Porka havak
A fagy gyomrában
Dúdoló
Alagutak a hóban

SZÁRNYAS KÖVEK

Békességet
Kora tavasz
Epilógus a *Lófürösztéshez*
Ajtók és ablakok
A bunker
Kőgörgető
Hol az eső összeér a havazással
Erdei ház
A tekintet (2)
Vándor
Szárnyas kövek
Egy diólevél
Tajték

Gyermekének
Esti lázak
Integető
Gyertyák Erdélyben
Az örök hó határa
Anyja elhullott hajára
Egyszer majd arcom is elkészül
Hét törpe
Fekete karácsony
Ha sírokon hajt ki a remény
Ének